

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η θέση της γυναίκας

Διαθεματική & Διεπιστημονική προσέγγιση

ΕΥΗ ΣΥΡΙΓΑ

Ν. Γλώσσα Γ' Τάξης

Γυμνάσιο Δροσιάς

Σχ. έτος 2019-2020

β)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

«Διακρίσεις σε βάρος των γυναικών»

(Μία από τις πιο σημαντικές και αποτελεσματικές υπερμάχους των δικαιωμάτων της γυναίκας, η Σίρλεϊ Τσίτχολμ, εκλέχτηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών το 1968. Το λόγο που παραθέτουμε τον εκφώνησε ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων, στις 21 Μαΐου 1969.)

Κύριε πρόεδρε, όταν μια νέα γυναίκα αποφοιτά από το κολέγιο και αρχίζει να αναζητεί εργασία, είναι πιθανό να βρεθεί μπροστά σε μια απογοητευτική ή ακόμη και εξευτελιστική εμπειρία. Όταν θα μπει σε ένα γραφείο για μια συνέντευξη, η πρώτη ερώτηση που θα της τεθεί είναι «ξέρεις να δακτυλογραφείς;».

Υπάρχει ένα υπολογισμένο σύστημα προκατάληψης που βρίσκεται κρυμμένο πίσω από αυτή την ερώτηση. Γιατί είναι αποδεκτό για τις γυναίκες να είναι γραμματείς, βιβλιοθηκάριοι και δασκάλες, αλλά απολύτως απαράδεκτο για αυτές να είναι μάνατζερ, διευθυντές, γιατροί, δικηγόροι και μέλη του Κογκρέσου.

Η ανείπωτη υπόθεση είναι ότι οι γυναίκες είναι διαφορετικές. Δεν διαθέτουν διοικητική ικανότητα, μεθοδικά μυαλά, σταθερότητα, αρχηγικά προσόντα και είναι πολύ συναισθηματικές. [...]

Ως μαύρο άτομο, η φυλετική προκατάληψη δεν μου είναι άγνωστη. Η αλήθεια είναι όμως ότι στον πολιτικό κόσμο έχω πολύ συχνότερα υποστεί μεροληπτικές συμπεριφορές επειδή είμαι γυναίκα παρά επειδή είμαι μαύρη.

Η προκατάληψη εναντίον των μαύρων καθίσταται απαράδεκτη, αν και θα χρειαστούν χρόνια για την εξάλειψή της. Είναι καταδικασμένη όμως γιατί, αργά, η λευκή Αμερική αρχίζει να παραδέχεται πως [η προκατάληψη] υπάρχει. Η προκατάληψη εναντίον των γυναικών είναι ακόμη αποδεκτή. Υπάρχει πολύ λίγη κατανόηση, προς το παρόν, για την ανηθικότητα που

περιέχεται στη διπλή μισθολογική κλίμακα και στην κατάταξη των περισσότερων από τις καλύτερες δουλειές σαν «για άντρες μόνο».

Περισσότερο από το μισό του πληθυσμού των ΗΠΑ είναι θηλυκό. Οι γυναίκες όμως κατέχουν μόνο το 2% των διευθυντικών θέσεων. Δεν έχουν φτάσει ούτε στο επίπεδο δείγματος ακόμη. Καμία γυναίκα δεν βρίσκεται στο συμβούλιο AFL - CIO [σ.τ.μ.: «American Federation of Labor - Congress of Industrial Organizations», ομοσπονδιακό όργανο των αμερικανικών συνδικαλιστικών οργανώσεων] ή στο Ανώτατο Δικαστήριο. Έχουν υπάρξει μόνο δύο γυναίκες που κατέλαβαν υπουργικές θέσεις και σήμερα δεν υπάρχει καμία. Μόνο δύο γυναίκες κατέχουν σήμερα βαθμούς πρεσβευτών στο διπλωματικό σώμα. Στο Κογκρέσο είμαστε μία γερουσιαστής και δέκα αντιπρόσωποι.

εφημ. *Το Βήμα*, 15/12/2002 <<http://www.tovima.gr>> (διασκευή)

2. Το κόμικ **«ΕΓΩ, ΡΑΤΣΙΣΤΗΣ;!»**, ενημερωτικό φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του ρατσισμού, 1998, σ. 55 ΝΕΓ Γ' Γυμνασίου.

α) Σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων **να σχολιάσετε** το κόμικ που σας δίνεται.

β) Τι επιχειρεί να στιγματίσει ο σκιτσογράφος; Το πετυχαίνει; Τεκμηριώστε την απάντησή σας.

α)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β)

.....

.....

.....

3. Αφού μελετήσετε το **άρθρο** «Να αντικρούσουμε την αντίληψη ότι τα κορίτσια αξίζουν λιγότερο», να γράψετε:

α) την **περίληψη** του κειμένου σε 80 λέξεις.

β) έναν άλλο **τίτλο**

α)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β)

«Να αντικρούσουμε την αντίληψη ότι τα κορίτσια αξίζουν λιγότερο»

Μεγάλη έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε τρεις χώρες -Ισπανία, Κολομβία και Ουγκάντα- από τη φιλανθρωπική ΜΚΟ Plan International, που έχει έδρα το Λονδίνο, αποδεικνύει ότι η βία εις βάρος των κοριτσιών θεωρείται «αποδεκτή» αλλά και «δεδομένη» λόγω φύλου.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε με συνεντεύξεις 301 αγοριών και κοριτσιών στις παραπάνω χώρες, φέρνει ξανά στο φως πρακτικές όπως: κορίτσια που εξαναγκάζονται να έχουν ερωτικές συνενυρέσεις με αντάλλαγμα σχολικά βιβλία, ανήλικες που υποχρεώνονται να παντρευτούν χωρίς να το θέλουν, βιασμούς κ.λπ.

Η επικεφαλής της Plan International Αν-Μπριγκίτε Άλμπρεκτσεν, αναφέρει ότι «οι τρομακτικές μαρτυρίες των κοριτσιών αποκαλύπτουν ότι σχεδόν η κάθε εμπειρία τους -είτε στο σπίτι, είτε στο σχολείο, είτε στα δημόσια μέσα μεταφοράς ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης- τους υπενθυμίζει ότι είναι κατώτερα των αγοριών».

«Η βία, συγκεκριμένα, κρίνεται ως τόσο φυσιολογική ώστε κάποια κορίτσια να τη θεωρούν συνοδευτικό του φύλου τους», αναφέρει.

Βάσει στοιχείων των Ηνωμένων Εθνών, ένα τρίτο όλων των γυναικών υφίστανται σωματική ή σεξουαλική βία κάποια στιγμή στη ζωή τους. Μια στις πέντε θα πέσει θύμα βιασμού ή απόπειρας βιασμού, ενώ τα υψηλά ποσοστά δολοφονιών και ενδοοικογενειακής βίας μαστίζουν πολλές χώρες.

Όπως διαπιστώνεται στη μελέτη της Plan International, οι διακρίσεις με βάση το φύλο ξεκινούν από το σπίτι, όπου οι προσδοκίες για τη συμπεριφορά των κοριτσιών ενισχύονται από τους γονείς τους, τους αδελφούς τους και τον ευρύτερο οικογενειακό κύκλο.

Πράγμα που σημαίνει ότι τα κορίτσια είναι υπεύθυνα για τις περισσότερες οικιακές εργασίες και για τη φροντίδα, ενώ η βία, περιλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, παραβλέπεται.

Όπως τονίζεται, η ανισότητα των φύλων βασίζεται σε παραδοσιακές απόψεις μισογυνισμού, σύμφωνα με τις οποίες τα κορίτσια είναι κατώτερα και λιγότερο ικανά από τα αγόρια και στις τρεις χώρες όπου πραγματοποιήθηκε η έρευνα.

«Αυτή η βαθιά ριζωμένη προκατάληψη που θέλει τις γυναίκες και τα κορίτσια να θεωρούνται κατώτερα είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο για τον τερματισμό της ανισότητας», αναφέρει η έκθεση.

Ως συνέπεια, πολύ συχνά τα κορίτσια έχουν ελάχιστο ή καθόλου λόγο στο πότε και με ποιον θα παντρευτούν ή στο αν θα πάνε στο σχολείο, ενώ τα σώματά τους και η σεξουαλικότητά τους τυγχάνουν μεταχείρισης «προϊόντων προς ανταλλαγή». [...]

Σύμφωνα με τους συντάκτες της έκθεσης, «το κλειδί της ισότητας είναι να αντικρούσουμε την ευρεία αντίληψη ότι τα κορίτσια αξίζουν λιγότερο από τα αγόρια», αναφέρεται.

efsyn.gr. 02.10.2017

4. α) Τι πετυχαίνει με την πολυσημία της λέξης **γυναίκα** ο Αρκάς στο **σκίτσο** του;
β) Σας δίνεται η λέξη **γυναίκα**. Να γράψετε **δύο παράγωγες** και **δύο σύνθετες** λέξεις.

α)

.....

.....

.....

β)

.....

.....

Η γελοιογραφία της ημέρας

5. **Παραγωγή λόγου:** Σε μια **ομιλία** που θα εκφωνήσετε σε εκδήλωση, που διοργανώνει το σχολείο σας κατά τη διάρκεια της θεματικής εβδομάδας, να αναφέρετε **φαινόμενα** άνισης μεταχείρισης της σύγχρονης γυναίκας και να προτείνετε **τρόπους** με τους οποίους το σχολείο μπορεί να συμβάλει στην ισότιμη αντιμετώπιση των δύο φύλων και τη διεύρυνση του ρόλου της γυναίκας στην κοινωνία. (300 λέξεις)

.....

.....

.....

.....

.....

Να μου το πάρεις, Ύπνε μου

Να μου το πάρεις, Ύπνε μου, τρεις βίγλες* θα του βάλω,
τρεις βίγλες, τρεις βυγλάτορες*, κι οι τρεις αντρειωμένοι.
Βάλλω τον Ήλιο στα βουνά, τον αετό στους κάμπους,
τον κυρ Βοριά το δροσερό ανάμεσα πελάγου.
Ο Ήλιος εβασίλεψεν, ο αϊτός αποκοιμήθη,
κι ο κυρ Βοριάς ο δροσερός στης μάνας του πηγαίνει.
«Γιε μ', πού 'σουν χτες, πού 'σουν προχτές, πού 'σουν την άλλη νύχτα;
Μήνα* με τ' άστρι μάλωνες, μήνα με το φεγγάρι,
μήνα με τον αυγερινό, που 'μαστ' αγαπημένοι;
– Μήτε με τ' άστρι μάλωνα, μήτε με το φεγγάρι,
μήτε με τον αυγερινό, οπού 'στ' αγαπημένοι·
χρυσόν υγιόν εβίγλιζα* στην αργυρή του κούνια».

Ν. Γ. Πολίτη, *Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού*

*βίγλα: σκοπιά, φυλάκιο *βυγλάτορας: σκοπός, φύλακας *μήνα: μήπως *εβίγλιζα: φύλαγα

Κοιμήσου αστρί

Κοιμήσου αστρί, κοιμήσου αυγή, κοιμήσου νιο φεγγάρι·
κοιμήσου, που να σε χαρεί ο νιος που θα σε πάρει.
Κοιμήσου, που παράγγειλα στην Πόλη τα χρυσά σου,
στη Βενετιά τα ρούχα σου και τα διαμαντικά σου.
Κοιμήσου, που σου ράβουνε το πάπλωμα στην Πόλη
και σου το τελειώνουνε σαρανταδυό μαστόροι·
στη μέση βάνουν τον αετό, στην άκρη το παγόνι.
Νάνι του ρήγα το παιδί, του βασιλιά τ' αγγόνι.
Κοιμήσου και παράγγειλα παπούτσια στον τσαγγάρη,
να σου τα κάνει κόκκινα με το μαργαριτάρι.
Κοιμήσου, μες στην κούνια σου και στα παχιά πανιά σου,
η Παναγιά η δέσποινα να είναι συντροφιά σου.

Ν. Γ. Πολίτη, *Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού*

2. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το απόσπασμα από το **μυθιστόρημα Οι Επισκέπτες** της Διδώς Σωτηρίου να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

α) Ποια πρόσωπα αναφέρονται στην αφήγηση; Να περιγράψετε το πρόσωπο που αφηγείται.

β) Να εντοπίσετε στο κείμενο κοινωνικά **στερεότυπα** που αφορούν τα δυο φύλα.

α)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β)

.....

.....

.....

.....

Οι Επισκέπτες

Η Διδώ Σωτηρίου στο βιβλίο της «Οι Επισκέπτες», βγάζει την Ελισάβετ Μαρτινέγκου από την αφάνεια με πρωτότυπο τρόπο. Σκηνοθετεί μια νοερή συνάντηση της Μαρτινέγκου με μια μαθήτρια Λυκείου της δεκαετίας του '80 του περασμένου αιώνα, τη Ντορίτα. Το τέχνασμα περιλαμβάνει και μια συνάντηση της μαθήτριας με έναν νεαρό άντρα, τον Αλέξανδρο. Ενώ η Μαρτινέγκου μιλάει για τη γυναικεία και την παιδική καταπίεση, ο Αλέξανδρος μας λέει πολλά για τη ζωή του, για το πώς τον μεγάλωσαν και για την παιδεία στις αρχές του 19ου αιώνα. [\(εισαγωγή\)](#)

Από μικρό παιδί ένιωθα μια φλόγα να με καίει. Ήθελα να εκφραστώ, να γράψω. Πώς όμως; Γράμματα δεν ήξερα. Ως τα οχτώ μου χρόνια, όπως σου είπα, αγνοούσα και αυτό το αλφάβητο.

Κανείς απ' τους υπεύθυνους για την αγωγή μου δεν είχε διάθεση να ικανοποιήσει τη λαχτάρα που ένιωθα για τα γράμματα. Παρακάλεσα κάποτε την άλλη φυλακισμένη, τη μητέρα μου, να μου δείξει αυτή τα λίγα γραμματάκια που ήξερε. Η καημενούλα έκανε προσπάθεια ν' ανταποκριθεί. Άρχισε από το «Άγιος ο Θεός, άγιος ισχυρός ... ». Αυτό το ελάχιστο που μπόρεσε να μου δώσει το άρπαξα και από τότε μόνη μου επιδόθηκα με το ζήλο εφευρέτη, γιατί πραγματικά εφεύρισκα όσα εκείνη δεν ήξερε να μου εξηγήσει. Αυτό ήταν το πρώτο μου ξεκίνημα, μια και ο πατέρας μου και ο αδελφός μου που είχαν φοιτήσει στα μεγαλύτερα Κολέγια και Πανεπιστήμια της Ευρώπης, ούτε ήθελαν ούτε καταδέχονταν να ασχοληθούν με τη μόρφωση ενός κοριτσιού. Τους φαινόταν ανήκουστο και επιζήμιο να γυρεύει γράμματα ένα κορίτσι!

Ωστόσο, μια φορά που ζήσαμε για λίγες μέρες με τον πατέρα μου στην εξοχή και δεν είχε πώς να περάσει την ώρα του, το βρήκε διασκεδαστικό να μου δείξει να διαβάζω ιταλικά. Ήταν σίγουρος πως δε θα καταλάβαινα και πολλά πράγματα. Εγώ όμως άνοιξα μάτια και αυτιά και όλα τα πορτοπαράθυρα του μυαλού μου και ρούφηξα τη διδαχή του όπως το ξερό σφουγγάρι το νερό. Από κει και πέρα τη γλώσσα την έμαθα με τη βοήθεια μιας «Μεθόδου εκμαθήσεως της Ιταλικής γλώσσας», που την ανακάλυψα στη βιβλιοθήκη. Από τη μια σελίδα είχε το ιταλικό κείμενο και από την άλλη την ελληνική εξήγησή του. Ανασκουμπώθηκα λοιπόν και άρχισα το επίμονο και τόσο απολαυστικό έργο της αυτομόρφωσης. Η χαρά και η ικανοποίησή μου ήταν τόση, θαρρείς και είχα ανακαλύψει χρυσωρυχείο ... Έπεσα με τα μούτρα στις γραμματικές και στα συντακτικά και προχώρησα γρήγορα και στις δύο γλώσσες.

Αυτή η τόσο θερμή προσήλωσή μου στο διάβασμα φυσικό ήταν να με κάνει να παραμελώ το μισητό εργόχειρο, πράγμα που δυσαρέστησε τη μητέρα και τη γιαγιά μου. Πού ακούστηκε κορίτσι να παρατάει το εργόχειρο για διαβάσματα! Όσο όμως εκείνες μ' εμπόδιζαν τόσο φούντωνε μέσα μου η φλόγα για μάθηση. Ήθελα να τους πω, τι κατάλαβαν αυτές που έμειναν τυφλές μέσα στο μαύρο σκοτάδι της αμάθειας. Μα πού να το αποτολμήσω ... Εδώ δεν είπα κάτι πολύ πιο ανεκτό: «Αφού δε μου φέρνετε δάσκαλο, αφήστε με τουλάχιστο να μελετάω ένα δυο ώρες μοναχή μου». Έτσι τα διαβάσματα γίνονταν κρυφά σαν να έκανα κάποια κακή πράξη.

Την εποχή αυτή η μητέρα μου έφερε στον κόσμο ένα ωραίο αγοράκι, πράγμα που της έδωσε μεγάλη χαρά. Σ' εμένα αναθέσανε τις δουλειές που εκείνη έκανε στο σπίτι. Ένα βράδυ μ' ανακάλυψε ο πατέρας μου ριγμένη στο διάβασμα. Για κακή μου τύχη είχα ξεχάσει να βάλω αποβραδís μέσα το κλουβί με το καναρίνι. Με πρόσχημα τη μικρή αυτή παράλειψη άρχισε να φωνάζει και να με μαλώνει και να λέει πως τα γράμματα «εσκότισαν» το μυαλό μου και με κάναν να ξεχνώ τα καθήκοντά μου. Αυτό με πλήγωσε και με φόβισε γιατί σκέφτηκα πως ό,τι στραβό θα έκανα από δω και πέρα, για όλα θα φταίγανε τα γράμματα ...[...]

Σωτηρίου, Διδώ (1979). *Οι Επισκέπτες*. Αθήνα: Κέδρος, σ. 61-63.

3. Μετά την ανάγνωση του ποιήματος **«Η Γιαννούλα»** του Γ. Δροσίνη να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

α) Ποια **πρόσωπα** συνομιλούν στο ποίημα και ποια **σχέση** φαίνεται να έχουν; Να αναφέρετε τον **τόπο** και τον **χρόνο** με αναφορές στο ποίημα.

β) Να εντοπίσετε στο ποίημα κοινωνικά **στερεότυπα** και να τα σχολιάσετε.

και θε να ειπουν πως σ' αγαπω και θα το μαθη ο κοσμος

*σκιαζομαι: φοβαμαι

Δροσίνης, Γεώργιος (1995). *Ειδύλλια, Άπαντα Ποίηση (1888–1902)*, α' τόμος, επιμ. Γ. Παπακώστας, Αθήνα: Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων., σ.256.

4. Να μελετήσετε το απόσπασμα από τη **νουβέλα** του Αλ. Παπαδιαμάντη και να γράψετε:

α) σε ένα αφηγηματικό κείμενο το **νόημα**.

β) Ερμηνευτικό σχόλιο: Ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το θέμα που θίγει η νουβέλα; (100-150 λέξεις)

α)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Η Φόνισσα

Η Φόνισσα, από τα καλύτερα έργα του Αλέξ. Παπαδιαμάντη, είναι ένα εκτενές διήγημα (νουβέλα) και δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά σε συνέχειες, στο περιοδικό Παναθήναια το 1903, με υπότιτλο: «Κοινωνικόν μυθιστόρημα». Κεντρικό πρόσωπο είναι η Χαδούλα ή Φραγκογιαννού, που τη ζωή της, όπως θα δούμε, παρουσιάζει ο συγγραφέας στα πρώτα κεφάλαια. Η Φραγκογιαννού κυριαρχείται από την εγκληματική ιδέα της βρεφοκτονίας και διαπράττει μια σειρά από φόνους μικρών κοριτσιών.

Η Χαδούλα, η λεγομένη Φράγκισσα, ή άλλως Φραγκογιαννού, ήτο γυνή σχεδόν εξηκοντούτις, καλοκαμωμένη, με αδρούς* χαρακτήρας*, με ήθος ανδρικών, και με δύο μικράς άκρας μύστακος άνω των χειλέων της. Εις τους λογισμούς της, συγκεφαλαιούσα όλην την ζωήν της, έβλεπεν ότι ποτέ δεν είχε κάμει άλλο τίποτε ειμή να υπηρετή τους άλλους. Όταν ήτο παιδίσκη, υπηρέτει τους γονείς της. Όταν υπανδρεύθη, έγινε σκλάβα του συζύγου της — και όμως, ως εκ του χαρακτήρος της και της αδυναμίας εκείνου, ήτο συγχρόνως και κηδεμών αυτού· όταν απέκτησε τέκνα, έγινε δούλα των τέκνων της· όταν τα τέκνα της απέκτησαν τέκνα, έγινε πάλιν δουλεύτρια των εγγόνων της.

Το νεογνόν είχε γεννηθή προ δύο εβδομάδων. Η μητέρα του είχε κάμει βαριά λεχωσιά. Ήτο αύτη η κοιμωμένη επί της κλίνης, η πρωτότοκος κόρη της Φραγκογιαννούς, η Δελχαρώ η Τραχήλαινα. Είχαν βιασθεί να το βαπτίσουν την δεκάτην ημέραν επειδή έπασχε δεινώς· είχε κακόν βήχα, κοκκίτην, συνοδευόμενον με σπασμωδικά σχεδόν συμπτώματα. Καθώς εβαπτίσθη, το νήπιον εφάνη να καλυτερεύη ολίγον, την πρώτην βραδιάν, και ο βήχας εκόπασεν επ' ολίγον. Επί πολλάς νύκτας, η Φραγκογιαννού δεν είχε δώσει ύπνον εις τους οφθαλμούς της, ουδέ εις τα βλέφαρά της νυσταγμόν, αγρυπνούσα πλησίον του μικρού πλάσματος, το οποίον ουδ' εφαντάζετο ποίους κόπους επροξένει εις τους άλλους, ουδέ πόσα βάσανα έμελλε να υποφέρει εάν επέζη, και αυτό. Και δεν ήτο ικανόν να αισθανθή καν την απορίαν, την οποίαν μόνη η μάμμη* διετύπωνε κρυφίως μέσα της: «Θεέ μου, γιατί να έλθη στον κόσμον κι αυτό;»

Η γραία το ενανούριζε, και θα ήτον ικανή να είπη «τα πάθη της τραγούδια» αποπάνω από την κούνιαν του μικρού. Κατά τας προλαβούσας νύκτας, πράγματι, είχε «παραλογίσει» αναπολούσα όλ' αυτά τα πάθη της εις το πεζόν. Εις εικόνας, εις σκηνάς και εις οράματα, της είχεν επανέλθει εις τον νουν όλος ο βίος της, ο ανωφελής και μάταιος και βαρύς.

αδρός: έντονος. **χαρακτήρ:** (λόγ. λ.) πλ. χαρακτήρες· χαρακτηριστικά. **μάμμη:** γιαγιά.

Παπαδιαμάντη Αλέξανδρος, *Η Φόνισσα*. Αθήνα: Ελευθερουδάκη-Νίκα, σ.31-33.

5. **Δημιουργική γραφή:** Να συνεχίσετε το απόσπασμα του μυθιστορήματος **Οι Επισκέπτες** με ένα κείμενο δική σας επιλογής (αφήγηση, διάλογος με τον πατέρα, ημερολόγιο ή άλλο). (150-200 λέξεις)

.....
.....

Τα δικαιώματα των γυναικών αγνοήθηκαν και από τους επαναστάτες

Η Ολυμπία ντε Γκουζ υπήρξε μία από τις μαχητικότερες αγωνίστριες της γαλλικής επανάστασης. Άσκησε αυστηρή κριτική της συντάκτες της Διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου επειδή αγνόησαν της γυναίκες. Εκτελέστηκε στη λαιμητόμο το 1793.

Γυναίκες, ξυπνήστε! Το μήνυμα της λογικής ακούγεται σ' ολόκληρο τον κόσμο! Ανακαλύψτε τα δικαιώματά της! Η ισχυρή αυτοκρατορία της φύσης δεν περιβάλλεται πλέον από την προκατάληψη, τον φανατισμό, τη δεισιδαιμονία και τα ψέματα. Η φλόγα της αλήθειας έχει σκορπίσει τα σύννεφα της ανοησίας και της καταπίεσης. Ο άνδρας, που ήταν μέχρι χθες υποδουλωμένος, έχει πολλαπλασιάσει τη δύναμή του και χρειάζεται και τη δική της βοήθεια για να σπάσει της αλυσίδες του. Με το να απελευθερωθεί μόνο της, αδικεί κατάφωρα τη σύντροφό του. Γυναίκες, γυναίκες! Πότε θα πάψετε να είστε τυφλές; Τι έχετε κερδίσει μέχρι τώρα από την επανάσταση; [...] Αγωνιστείτε, λοιπόν, για τα δικαιώματά σας.

D. Levy, H. Applewhite, M. Johnson (επιμ.), «Olympe de Gouges, "Declaration of the Rights of Woman and Female Citizen"», Women in Revolutionary Paris, 1785-1795, University of Illinois Press, Urbana 1979, σ. 92.

Οπλισμένες γυναίκες βαδίζουν εναντίον των ανακτόρων των Βερσαλιών, 5 Οκτωβρίου 1789.

2. **19^{ος} αι.:** Να μελετήσετε την εικόνα 8 στο βιβλίο Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ' Γυμνασίου, ΕΝΟΤ. 8, σ. 32. Να περιηγηθείτε στο [Φωτόδενδρο](#), να διαβάσετε την πηγή «**Η Ελληνίδα τον 19^ο αιώνα**», το **Χρονολόγιο** που αφορά τη Μπουμπουλίνα και να γράψετε ένα κείμενο, στο οποίο **θα σχολιάζετε** όσα μελετήσατε.

.....

.....

.....

Η Ελληνίδα τον 19^ο αιώνα

«Σ' ολόκληρη την Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα δεν λειτουργούν ελληνικά δικαστήρια. Ο κλήρος είχε ειδικές αρμοδιότητες και ρύθμιζε κατ' αποκλειστικότητα τα θέματα γάμου, οικογένειας και διαζυγίου των Ελλήνων. Τα ζευγάρια παντρεύονταν με προξενικό και τα περισσότερα δεν γνωρίζονταν μέχρι την ημέρα του γάμου.

Η συνηθισμένη ηλικία για τα αγόρια ήταν 18-20 χρονών και για τα κορίτσια 13-15 χρονών. Η προίκα που έδιναν στα κορίτσια ήταν συνήθως μεγάλη με αποτέλεσμα "Οι γονείς απεγυμνούντο ολοκλήρου της περιουσίας και κατεδικάζοντο τον υπόλοιπον βίον εν εσχάτη πενία".

Μέσα σ' αυτές της συνθήκες, γυναίκες ανήσυχες, δραστήριες με δηλωμένη τη διάθεση να συμμετάσχουν της κινήσεις της εποχής για την προετοιμασία της Επανάστασης, ξεπερνούν τα όρια της ζωής της και κάνουν πολιτική με διάφορους τρόπους. Ενεργοποιούνται παράλληλα με τους άντρες, παρεμβαίνουν στις εξελίξεις και συμβάλλουν στη διαμόρφωσή της. Είναι οι γυναίκες που γίνονται μέλη της Φιλικής Εταιρίας, της η Μαντώ Μαυρογένους, η Μαριγώ Ζαραφοπούλα, η Κυριακή Ναύτου, η Ρωξάνδρα Καρατζά, η Ελισάβετ Υψηλάντη που χαρακτηρίζεται και σαν "Πρωτομάννα των Φιλικών". Ανάμεσα σ' αυτές και η ονομαστή Κυρά-Βασιλική στα Γιάννενα.»

Χρονάκη, Ζώγια. «Η Ελληνίδα τον 19^ο αιώνα», εφημ *Καθημερινή*, Η γυναίκα στη Νεοελληνική Τέχνη, Επτά Ημέρες, 6-10-1996, σ. 8.

- 3. 19^{ος} & 20^{ος} αι.:** Να παρατηρήσετε την εικόνα 3 στο βιβλίο *Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ' Γυμνασίου*, ΕΝΟΤ. 15, σ. 45, να μελετήσετε τον σχολιασμό της εικόνας, την πηγή [«Οι πρώτες επαναστάτριες και οι «σουφραζέτες» που άλλαξαν τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία»](#)

Σχολιασμός εικόνας

Το κίνημα που διεκδικούσε την αναγνώριση κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων της γυναίκας, άρχισε πρώτα στην Αγγλία, να αναπτύσσεται από τη δεκαετία του 18609 και υιοθέτησε αργότερα, κατά την περίοδο 1903-1917, μαχητικές μορφές δράσης που έφεραν συχνά της διαδηλώτριες αντιμέτωπες με την αστυνομία.

Λούβη, Ευαγγελία – Ξιφαράς, Χρ. Δημήτριος (2007. *Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ΄ Γυμνασίου* (Βιβλίο Εκπαιδευτικού). Αθήνα: ΟΕΔΒ, σ. 52

«Οι πρώτες επαναστάτριες και οι «σουφραζέτες» που άλλαξαν τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία».

Η Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας γιορτάζεται κάθε χρόνο της 8 Μαρτίου, σε ανάμνηση μιας μεγάλης απεργίας και διαδήλωσης διαμαρτυρίας εργατριών κλωστοϋφαντουργίας, που διεκδικούσαν ανθρώπινες συνθήκες εργασίας, η οποία πραγματοποιήθηκε της 8 Μαρτίου του 1857 στη Νέα Υόρκη και καταστάληκε βίαια από της αστυνομικές δυνάμεις.

Ο πρώτος εορτασμός της ΗΠΑ χρονολογείται της 28 Φεβρουαρίου 1909 από τον επόμενο χρόνο αρχίζουν να διοργανώνονται μαζικές κινητοποιήσεις γυναικών και στην Ευρώπη, φεμινίστριες που διεκδικούν κυρίως δικαίωμα ψήφου και ίσα δικαιώματα στην εργασία, οι οποίες χαρακτηρίζονται «σουφραζέτες».

Της 8 Μαρτίου του 1917, στην πρωτεύουσα της Ρωσικής Αυτοκρατορίας Πετρούπολη, οι εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας διαδήλωσαν στους δρόμους της πόλης, σηματοδοτώντας την αρχή της ρωσικής επανάστασης. Επτά ημέρες αργότερα, ο αυτοκράτορας της Ρωσίας ο Νικόλαος Β παραιτήθηκε και η προσωρινή κυβέρνηση χορήγησε της γυναίκας δικαίωμα ψήφου.

Μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, η Μπολσεβίκικη Αλεξάνδρα Κολλοντάι και ο Βλαντιμίρ Λένιν όρισαν την 23^η Φεβρουαρίου (8 Μαρτίου) ως επίσημη αργία στη Σοβιετική Ένωση, αλλά συνέχισε να είναι εργάσιμη μέρα μέχρι το 1965.

Τελικά, μόλις το 1975 τα Ηνωμένα Έθνη καθιέρωσαν την 8^η Μαρτίου επίσημα ως Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα της Γυναίκας και την παγκόσμια ειρήνη.

Καθημερινή εφημ., 08.03.2019

Η **Ρόζα Λούξεμπουργκ** είχε ακαδημαϊκή μόρφωση και ήταν κάτοχος διδακτορικού διπλώματος – σε μια εποχή που ελάχιστες γυναίκες σπούδαζαν. Ήταν μία από της λίγες γυναίκες στην ενεργό πολιτική σκηνή. Οι προκαταλήψεις εναντίον των γυναικών που έπαιζαν κάποιο ρόλο στη δημόσια σφαίρα ήταν ευρέως διαδεδομένες τότε, ακόμη και στα κόμματα της αριστεράς.

[Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ](#)

β)

3. Εργάτριες σε εργοστάσιο πυρομαχικών κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο: όταν οι άντρες πήγαν στον πόλεμο, οι γυναίκες πήραν τις θέσεις τους στα εργοστάσια. Έτσι έγινε ένα ακόμη ουσιαστικό βήμα προς τη χειραφέτηση της γυναίκας.

Αναγνώριση δικαιώματος ψήφου στις Βρετανίδες

Η Annie Kenney, Βρετανίδα αγωνίστρια για τα δικαιώματα των γυναικών, αναφέρεται στην αυτοβιογραφία της, στην αναγνώριση του δικαιώματος ψήφου στις Βρετανίδες.

Το 1917 συζητήθηκε στο Κοινοβούλιο το ζήτημα της αναγνώρισης δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες. Αναγνωρίστηκε, τόσο από φίλους όσο και από εχθρούς, ότι οι γυναίκες είχαν παίξει και έπαιζαν ξεχωριστό ρόλο στον πόλεμο [...] Αυτό προκάλεσε μεγάλη χαρά ανάμεσα σε όλες τις γυναίκες. Ήταν μεγάλη ανακούφιση να σκέφτεσαι κανείς ότι την ώρα που οι άνθρωποι ετοιμάζονταν για ειρήνη σε διεθνές επίπεδο, την ίδια αυτή ώρα προετοιμάζαν την ειρήνη και μέσα στην ίδια τους τη χώρα. Η αναταραχή πλησίαζε στο τέλος [...] Στις 6 Φεβρουαρίου, το 1918, δόθηκε η βασιλική συγκατάθεση για τον νόμο που αναγνώριζε δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Οι γυναίκες ήταν πλέον ψηφοφόροι.

Annie Kenney, *Memories of a Militant*, Λονδίνο 1947.

Πηγή: www.spartacus.schoolnet.co.uk/

1. Ανρί Ματίς, Γυναίκα με καπέλο, 1905, Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία ΕΝΟΤ. 62, σ. 174.

[Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Σαν Φρανσίσκο](#)

Τίτλος: Η θέση της γυναίκας στη σύγχρονη κοινωνία
(Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΟΜΑΔΑΣ:

.....

.....

.....

.....

Δραστηριότητες:

- 21ος αι.:** Σύμφωνα με το Σύνταγμα: «*Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις*» άρθρο 4 παρ. 1 και 2 Σύντ. (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου, σ. 108).
α) Ποια **δικαιώματα** κατοχύρωσε η γυναίκα και ποιες είναι οι **κατακτήσεις** της στην κοινωνία με το γυναικείο κίνημα (φεμινισμός); (επιγραμματικά).

Δικαιώματα
Κατακτήσεις/ βελτίωση κοινωνικού ρόλου

«**Αντιφεμινισμός:** Μα αυτός δεν είναι της μόδας αιώνες τώρα; Αυτός δεν διακινεί ανέκδοτα (σε εφημερίδες, περιοδικά και κανάλια) για ξανθές που δεν έχουν παραπάνω μυαλό από ένα κομμάτι τσίγκο; Αυτός δεν κατασκευάζει δεκάδες εξώφυλλα απροκάλυπτου σεξισμού, να κρέμεται η σάρκα στο περίπτερο, να το μετατρέπει σε κρεοπωλείο; Αυτός δεν «υποχρεώνει» τους καμεραμάν να στρέψουν τον φακό τους στις μίνι φούστες, ακόμη κι αν υποτίθεται ότι βρίσκονται εκεί για να καταγράψουν τα παρεπόμενα κάποιου φονικού; Αυτός δεν γαρνίρει κάθε τηλεοπτικό σόου με κορασίδες υποχρεωμένες να κινούνται με τρόπο που να διαβεβαιώνει τους λεξικογράφους ότι το λήμμα «γυναίκα» αφορά τη φυτολογία και όχι την ανθρωπολογία; Αυτός δεν «εξοπλίζει» με γυναικείο γυμνό τη διαφήμιση οποιουδήποτε προϊόντος, σοκολάτας ή ποτού, αυτοκινήτου ή παγωτού; Αυτός δεν αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους (τον ισχυρότερο ίσως) κοινούς τόπους του πολιτισμού μας;»

Μπουκάλας, Παντελής, στο ΕΠΙΚΑΙΡΟΣ ΛΟΓΟΣ 2: 96. Αθήνα: Σαββάλας.

φωτ. 3.4, σ. 22 ΚΠΑ

3. **20ος & 21ος αι.:** «Σήμερα, σε πολλές κοινωνίες και ομάδες χαρακτηριστικά, όπως το φύλο οδηγούν σε **κοινωνική ανισότητα**. [...] Στις σύγχρονες κοινωνίες επικρατεί ένα ανοιχτό σύστημα διαστρωμάτωσης με το οποίο τα άτομα έχουν τη δυνατότητα να αλλάξουν την οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση». (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου, σ. 25-26)

α) Να μελετήσετε τις φωτογραφίες και τις λεζάντες τους στο σχ. βιβλίο, ό. π., σ. 26 και να γράψετε ποιες **προϋποθέσεις** απαιτούνται για την ουσιαστική εξίσωση των φύλων;

β) Ποια είναι η **συμβολή των φορέων κοινωνικοποίησης** στην καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων λόγω φύλου;

α)

.....

.....

.....

.....

β)

Μαρία Κιουρί

Λίνα Τσαλδάρη

Σερίν Εμπαντίν

Μαρία Κιουρί. Η πρώτη γυναίκα που τιμήθηκε ε βραβείο Νόμπελ. Οι έρευνές της για τη ραδιενέργεια τής δίνουν Νόμπελ Φυσικής (1903) και Νόπελ Χημείας (1911).

Λίνα Τσαλδάρη. Η πρώτη Ελληνίδα Υπουργός το 1956.

Σερίν Εμπαντίν, δικηγόρος. Η πρώτη μουσουλμάνα με Νόμπελ ειρήνης το 2003. Στις σύγχρονες κοινωνίες το φύλο αποτελεί όλο και λιγότερο χαρακτηριστικό που οδηγεί σε κοινωνικές ανισότητες. Οι γυναίκες ενισχύονται με κατάλληλα μέτρα ώστε να καταλαμβάνουν θέσεις εξουσίας σε πολλούς τομείς

4. **19ος & 21ος αι.:** «Σε ειδικότερες διατάξεις του Συντάγματος προβλέπεται ότι όλοι οι Έλληνες πολίτες που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις που ορίζει το Σύνταγμα, μπορούν να

Ελένη Σκούρα

Ελένη Σκούρα: Η πρώτη ελληνίδα βουλευτής. Τη σταδιακή, μεταβολή των κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών που οδηγούν στην ισότητα των φύλων καταγράφει ο παρακάτω πίνακας:

1887: Η 18χρονη Ελένη Παντελίδου αυτοκτονεί στην Αθήνα επειδή δε γίνεται δεκτή στην Ιατρική Σχολή.

1892: Η Νέα Ζηλανδία δίνει το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες, στις βουλευτικές εκλογές.

1894: Το Πανεπιστήμιο Αθηνών δέχεται την εγγραφή φοιτητριών.

1895: Η Αυστραλία δίνει το δικαίωμα ψήφου. Ακολουθούν οι Σκανδιναβικές χώρες.

1917: Δίνεται σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ το δικαίωμα ψήφου.

1918: Αγγλία και Αυστρία δίνουν το δικαίωμα ψήφου.

1927: Η Ελλάδα δίνει δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές.

1944: Η Γαλλία δίνει το δικαίωμα ψήφου.

1952: Η Ελλάδα δίνει το δικαίωμα ψήφου.

1953: Εκλέγεται η πρώτη Ελληνίδα βουλευτής, η Ελένη Σκούρα.

1956: Διορίζεται η πρώτη Ελληνίδα υπουργός, η Λίνα Τσαλδάρη.

1971: Η Ελβετία δίνει το δικαίωμα ψήφου.

5. **21ος αι.:** «Η Αμίνα Λουάλ καταδικασμένη σε λιθοβολισμό μέχρι θανάτου από το δικαστήριο της Νιγηρίας το 2002, επειδή υπήρξε **ανύπανδρη μητέρα**. Η ποινή δεν εκτελέστηκε μετά από την εξέγερση της παγκόσμιας κοινής γνώμης μέσω της Διεθνούς Επιτροπής κατά του λιθοβολισμού που συγκέντρωσε υπογραφές στο διαδίκτυο». (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου, σ. 82)

Να μεταβείτε στην **ιστοσελίδα του Γυμνασίου Δροσιάς** στις **διαθεματικές μαθητικές εργασίες** σχ. έτους 2015-2016 και να τις παρακολουθήσετε. Στη συνέχεια να παρουσιάσετε **φαινόμενα κατάφωρης παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών σε χώρες του Τρίτου Κόσμου**.

Τίτλος: Η θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα

(Αρχαία Ελληνική Γλώσσα)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΟΜΑΔΑΣ:

.....

.....

.....

.....

.....

Δραστηριότητες:

1. **5^{ος} αι. π. Χ.:** Ενότητα 2, «Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, σ. 14. Να μελετήσετε το κείμενο, να διαβάσετε το νόημα, σ. 1 στα Φ.Ε. που είναι αναρτημένα στο ιστολόγιο του Γυμνασίου Δροσιάς, τα ερμηνευτικά σχόλια στο σχ. βιβλίο, σ. 14-15 και να απαντήσετε:

α) Στη δραστηριότητα 3, των Φ.Ε, σ. 2: Ποιοι μορφώνονταν στην αρχαία Αθήνα; Η **μόρφωση** ήταν υποχρεωτική; Είχαν όλοι δικαίωμα σ' αυτή; Η εκπαίδευση ήταν δωρεάν ή δημόσια;

β) Ποιες **διαφορές** διαπιστώνετε στην εκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών.

γ) Ποια είναι η θέση της γυναίκας στην Αθήνα της **κλασικής εποχής**;

α)

.....

.....

.....

.....

β)

.....

.....
.....
.....
γ)

Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης

2. 5^{ος} αι. π. Χ.: Ενότητα 3, «Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων». Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, σ. 20. Να μελετήσετε το κείμενο, να διαβάσετε το νόημα, σ. 3 στα Φ.Ε. που είναι αναρτημένα στο ιστολόγιο του Γυμνασίου Δροσιάς, τα ερμηνευτικά σχόλια στο σχ. βιβλίο, σ. 21 και να απαντήσετε:

α) Πώς βιοπορίζονταν οι γυναίκες στην Αθήνα της **κλασικής εποχής**; Να περιγηθείτε στο **Βρετανικό Μουσείο** στην καθημερινή ζωή (Daily Life).

β) Ποια από τα **επαγγέλματα** που αναφέρονται στο κείμενο ασκούνται στη σύγχρονη εποχή από γυναίκες;

α)

β)

Σκηνή κρεοπωλείου από οinoχόη
(6ος αι. π.Χ., Μουσείο καλών τεχνών Βοστώνης).
εικονίζεται κρεοπώλης να τεμαχίζει κρέας.

3. 5^{ος} αι. π. Χ.: Παιχνίδια ρόλων:

α) Αν ζούσες στην αρχαία Αθήνα τον 5ο αι. π.Χ. ποιο **επάγγελμα** θα επέλεγες να ασκήσεις και γιατί; Δραστηριότητα 4, Φ.Ε. ό. π., σ. 4.

β) Να περιγράψεις την **καθημερινότητα** σου ως Αθηναίος σύμφωνα με το επάγγελμα που επέλεξες.

ή

.....
.....
.....

4. **Λεξιλογικός Πίνακας, Ενότητα 9, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, σ. 71.**

α) Να δημιουργήσετε προτάσεις με τις παρακάτω φράσεις: **πατρογονικές εστίες, πατροπαράδοτη φιλοξενία, πάτερ φαμίλιας.**

β) Να σχολιάσετε τις ομόρριζες λέξεις του ουσιαστικού **πατήρ** στις φράσεις. Θα μπορούσαν να βρίσκονται ομόρριζες λέξεις του ουσιαστικού **μήτηρ**;

α)

.....

.....

.....

.....

β)

.....

.....

.....

.....

5. Να δημιουργήσετε λέξεις βάζοντας στη θέση του ουσιαστικού **πατήρ** το ουσιαστικό **μήτηρ**.

πατήρ	μήτηρ
πατρικός	
πατριός	
πατροκτόνος	
πατριαρχία	
πατρότητα	
πατρώνυμο	
πατρώος	

Ερευνητικές Διαθεματικές Εργασίες

- Νεοελληνική Γλώσσα:** Πολλοί ειδικοί υποστηρίζουν ότι τα **παιδικά παιχνίδια** έχουν κάποια σχέση με την αναπαραγωγή και τη διαίωνιση στερεότυπων αντιλήψεων σχετικά με τους ρόλους ανδρών και γυναικών. Για να διερευνήσετε την άποψη αυτή φτιάξτε ένα **ερωτηματολόγιο**, το οποίο θα απευθύνετε σε γονείς που έχουν παιδιά ενός ως δεκαπέντε χρονών. Επεξεργαστείτε τα στοιχεία που θα συλλέξετε με τη διαδικασία αυτή.
- Νεοελληνική Λογοτεχνία:** Ο θεσμός της προίκας, ενώ ενίσχυε τη θέση της γυναίκας στην έγγαμη ζωή της, συγχρόνως τη μετέβαλλε σε αντικείμενο αγοραπωλησίας. Ο θεσμός της προίκας καταργήθηκε με τον Νόμο 1329/83. Να μεταβείτε στην **ιστοσελίδα του Γυμνασίου Δροσιάς** στις [διαθεματικές μαθητικές εργασίες](#) σχ. έτους 2015-2016. Αφού δείτε όλες τις εργασίες, να εκπονήσετε εργασία για την **προίκα** διατυπώνοντας σκέψεις και συμπεράσματα σε word ή ppt ή video με αφήγηση.
- Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία:** Να δημιουργήσετε ένα **βίντεο 10'** με δική σας αφήγηση με θέμα τη θέση της γυναίκας. Ενδεικτικά παρακολουθήστε στο [Φωτόδενδρο](#) στις ΠΗΓΕΣ το [βίντεο](#).
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή:** Να παρουσιάσετε **διαφορές και ομοιότητες αγοριών και κοριτσιών**, παίρνοντας παραδείγματα από τη συμπεριφορά, τα ενδιαφέροντα και τις ασχολίες των δύο φύλων στη σημερινή εποχή. Συμβουλευτείτε το βιβλίο Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Γ' Γυμνασίου.
- Αρχαία Ελληνική Γλώσσα:** Να δημιουργήσετε παρουσίαση ppt με θέμα «**Η γυναίκα στην Αρχαιότητα και στον σύγχρονο κόσμο**». Θα σας βοηθήσει σχ. βιβλίο Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση στην Αρχαία Ελλάδα Β' Λυκείου, στο κεφ. [Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ](#).
- Κινηματογράφος:** Κοινή εργασία επιλογής για όλα τα διδακτικά αντικείμενα. Να περιηγηθείτε στην [Εκπαιδευτική Πύλη για Θέματα Ισότητας των Φύλων](#) στην ετικέτα [Κινηματογράφος](#) και να παρακολουθήσετε τις **Ελληνικές Ταινίες:**
 - α) Η Θεία απ' το Σικάγο** (1957) του Αλέκου Σακελλάριου με τη Γ. Βασιλειάδου (**Νεοελληνική Γλώσσα**)
 - β) Ο Θόδωρος και το δίκανο** (1962) του Ντίνου Δημόπουλου, με τον Δ. Φωτόπουλο
 - γ) Δεσποινίς διευθυντής** (1964) του Ντίνου Δημόπουλου, με τη Τζένη Καρέζη
 - δ) Η δε γυνή να φοβείται τον άνδρα** (1965) του Γιώργου Τζαβέλλα, με τον Γ. Κωνσταντίνου και τη Μ. Κοντού
 - ε) Η τιμή της αγάπης** (1984) της Τώνιας Μαρκετάκη, με τους Τ. Σταθοπούλου, Ά. Λούλου και Στ. Τσοπανέλλη (**Νεοελληνική Λογοτεχνία**)
 - στ) Δεσποινίς ετών... 39** του Αλ. Σακελλάριου (**Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή**) [εδώ](#)

ζ) **Νύφες** (2004) του Παντελή Βούλγαρη σε [σενάριο](#) της Ιωάννας Καρυστιάνη (**Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία**)

Ανάλογα με την ιστορική περίοδο στην οποία αναφέρεται η ταινία να αποτιμήσετε πώς παρουσιάζεται η θέση της γυναίκας στον **ελληνικό κινηματογράφο**.

7. **Ν. Γλώσσα, Ν. Λογοτεχνία, Ιστορία, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα:** ΝΕΓ Βιβλίο εκπαιδευτικού, σ. 54, δραστηριότητα 3. Ερευνήστε μια περίοδο της ελληνικής ιστορίας ή της ιστορίας ενός από τους ευρωπαϊκούς λαούς για τους οποίους διδάσκετε στο σχολείο. Ποια αντίληψη υπήρχε για την ισότητα των φύλων κατά την περίοδο αυτή; Συγκρίνετε τις εποχές που ερεύνησε η κάθε ομάδα ή ο καθένας σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και παραδείγματα από τα κείμενα που έχετε διδαχτεί στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών, της Ιστορίας και της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. (διασκευή)
8. **Νεοελληνική Γλώσσα:** Να αναζητήσετε άρθρα ή αποσπάσματα βιβλίων σχετικά με το ρόλο που παίζουν τα **Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας**, και ιδιαίτερα η **τηλεόραση**, στην καλλιέργεια προκαταλήψεων σε βάρος της γυναίκας. Να εντοπίσετε τέτοια φαινόμενα είτε σε διάφορα έντυπα είτε στην τηλεόραση (θα μπορούσε να επιλεγεί μια ορισμένη εκπομπή ή οι **διαφημίσεις**). Θα μπορούσε η παρουσίαση να γίνει με **δραματοποίηση** και να ακολουθήσει συζήτηση στην τάξη.
9. **Μουσική:** Να μελετήσετε τα **τραγούδια από τον ελληνικό κινηματογράφο**, που σας δίνονται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2**. Να αναζητήσετε και άλλα τραγούδια με αναφορές στα φύλα και να παρουσιάσετε της θέση της γυναίκας στη Σύγχρονη Ιστορία σε λογισμικό παρουσίασης. Η παρουσίασή σας να περιλαμβάνει και φωτογραφικό υλικό.
10. **Προφορική Ιστορία:** Να αντλήσετε υλικό για τη θέση της γυναίκας και τα στερεότυπα που επικρατούσαν γι' αυτήν τις προηγούμενες δεκαετίες από **μαρτυρίες ατόμων, συνεντεύξεις συγγενικών, φιλικών ή άλλων προσώπων** και αφού κάνετε τη σχετική ιστορική έρευνα να δημιουργήσετε ένα **10' ιστορικό ντοκιμαντέρ**.
11. **Θέατρο, δραματοποίηση κ.ά:** Αφού ακούσετε και μελετήσετε το τραγούδι [Η γυναίκα που ψηφίζει](#) (1950) (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3**) να γράψετε το **ερμηνευτικό** σας **σχόλιο** σε 100-200 λέξεις. Με αφορμή το παραπάνω τραγούδι προτείνονται διάφορες εργασίες για να επιλέξετε ή μπορείτε να εμπνευστείτε τη δική σας. Ενδεικτικά: **οπτικοποίηση, δραματοποίηση, συγγραφή θεατρικού έργου, ταινία μικρού μήκους, αρθρογραφία κλπ.**
12. **Νεοελληνική Γλώσσα:** «*As δούμε ένα απλό παράδειγμα από τον χώρο της μηχανικής μετάφρασης. Αν ζητήσουμε από τη μηχανή αυτόματης μετάφρασης Google Translate να μας μεταφράσει την αγγλική πρόταση «The doctor asked the nurse to take a blood sample» στα ελληνικά, θα πάρουμε: «Ο γιατρός ζήτησε από τη νοσοκόμα να πάρει δείγμα αίματος».* Παρατηρήστε μια σημαντική λεπτομέρεια: ο αλγόριθμος υπέθεσε ότι η φράση αναφέρεται

σε άνδρα γιατρό και γυναίκα νοσηλεύτρια. Αυτό οφείλεται στη διαρκή εκπαίδευση του αλγορίθμου με ζευγάρια κειμένων (ελληνικά – αγγλικά), όπου οι γιατροί είναι άνδρες και οι νοσοκόμες γυναίκες. Το πρόβλημα φαινομενικά μπορεί να μοιάζει αθώο. Όμως, αν οι προκαταλήψεις επικρατούν σε συστήματα αυτοματοποιημένης μετάφρασης, δημιουργείται η εύλογη ανησυχία ότι ανάλογες προκαταλήψεις μπορεί να υπάρχουν σε αυτόνομα οχήματα, αυτοματοποιημένα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στην απονομή δικαιοσύνης και άλλες κρίσιμες εφαρμογές». [Επαναληπτικά θέματα Πανελλαδικών εξετάσεων Ν. Γλώσσας 2019.](#)

Αφού μελετήσετε το απόσπασμα που σας δίνεται, να μεταβείτε στο σύνδεσμο και να διαβάσετε τις προτάσεις του Β1 θέματος. Να γράψετε ένα **άρθρο**, στο οποίο θα διατυπώνετε τις απόψεις με αφορμή το παραπάνω κείμενο παρουσιάζοντας και άλλα παραδείγματα στερεοτύπων για τη γυναίκα στον ψηφιακό χώρο.

13. **Εκπαιδευτικό υλικό για όλα τα γνωστικά αντικείμενα:** Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων στον σύνδεσμο [Γυναίκες: Το μισό της Ανθρωπότητας](#).
14. **Νεοελληνική Λογοτεχνία:** Επιλεγμένο βιβλίο για το πρόγραμμα της Φιλαναγνωσίας, «Μελένε Μαλάλα» της Μαλάλα Γιουσαφζάι (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4).

Προέκταση του project

Διαθεματική προσέγγιση σε συνεργασία με τη συντονίστρια κα Έλλη Τζαβάρα, Φιλολόγο, και τους/τις συμμετέχοντες στο **εξωδιδασκτικό πρόγραμμα**, που υλοποιείται στο σχολείο με τίτλο «Turning learning into action: Everyone can be a goalkeeper!».

Το πρόγραμμα αφορά τους 17 στόχους του ΟΗΕ για Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ο **στόχος 5** αναφέρεται στην **Ισότητα των Φύλων**.

ΣΤΟΧΟΣ 5 - ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Ο Στόχος 5 επιδιώκει:

- 5.1 Τερματισμός κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών και κοριτσιών, οπουδήποτε.
- 5.2 Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά όλων των γυναικών και κοριτσιών, τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της σεξουαλικής και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευσης.
- 5.3 Εξάλειψη όλων των επιβλαβών πρακτικών, όπως ο παιδικός, πρόωρος και καταναγκαστικός γάμος καθώς και ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων.
- 5.4 Αναγνώριση και εκτίμηση της μη αμειβόμενης φροντίδας και οικιακής εργασίας, μέσω της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, υποδομών και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και της προαγωγής της κοινής ευθύνης μέσα σε ένα νοικοκυριό και στην οικογένεια, ανάλογα με τις εκάστοτε εθνικές ιδιαιτερότητες.
- 5.5 Διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής καθώς και των ισότιμων ευκαιριών ανάληψης ηγετικού ρόλου των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική και δημόσια ζωή.
- 5.6 Διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία καθώς και διασφάλιση των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, όπως έχει συμφωνηθεί με βάση το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη, την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, και τα έγγραφα που προέκυψαν από τις διασκέψεις αναθεώρησης.
- 5.α Δρομολόγηση μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα παράσχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα ως προς τους οικονομικούς πόρους, καθώς και πρόσβαση στην ιδιοκτησία, στον έλεγχο της γης και άλλων μορφών ιδιοκτησίας, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, στις κληρονομίες και στους φυσικούς πόρους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία.
- 5.β Ενίσχυση της χρήσης της τεχνολογίας γενικής εφαρμογής, και ιδίως της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών, προωθώντας έτσι την ενδυνάμωση των γυναικών.
- 5.γ Υιοθέτηση και ενίσχυση ορθών πολιτικών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΑΝΘΡΩΠΟΙ Η ΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ένα παιδί με κομμάτια που κρατάει σφαιλάκι του ποδοσφαίρου από ένα από τα παλαιότερα παιχνίδια που έπαιζαν οι Αθηναίοι.
(Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο)

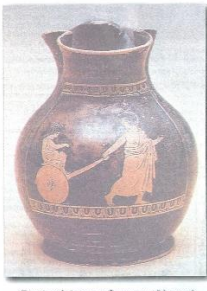
1. Η αγωγή των παιδιών

Ο πολιτισμός ενός λαού διαγράφεται στα συστήματα αγωγής που επιλέγει για τους νέους του, γιατί όπως μας διδάσκει η ιστορία και η καθημερινή πείρα, όσο υγιεινότερη και συστηματικότερη επιμελείται επιδιώκεται στην αγωγή των παιδιών, τόσο αυξάνεται η πνευματικότητά του λαού, εφοδιάζονται οι ηθικές αξίες και καλλιεργείται η δημοκρατικότητά του. Έτσι, η αγωγή στην αρχαία Αθήνα απηρεί το βαθιά δημοκρατικό και φιλελεύθερο ήθος των ατόμων της που στηρίζεται στην πνευ-

ματική ηθική, αωθητική μόρφωση καθώς και στη σωματική υγεία και ευφορία, με τελικό στόχο την ολιστική αγωγή για την πατρίδα. Το ενδιαφέρον των Αθηναίων για την αγωγή ήταν αυτό και αδιάσπαστο για ένα πλήθος από κείμενα αναφερόμενα σε θέματα σχετικά με την παιδεία. Αντικείμενός τους αποδόδα θέση κατέχουν πολλά κείμενα του Πλάτωνα, όπως το υπόδηγμα από το έργο του "Νόμοι" που ακολουθεί.

Προσετάμενος για παιδί αγόρι ή κορίτσι τριών, τεσσάρων, πέντε, ακόμη και έξι ετών, πρέπει να πολεμή ότι μια παιδική ψυχή έχει ανάγκη να παίζει. Πρέπει ως εκ τούτου να εξαλείφουμε απ' αυτή κάθε μαλακότητα, διορθώνοντας τα χωρίς όμως να τα ταπεινώσουμε: αλλά όπως λέγουμε για τους δούλους ότι δεν πρέπει τιμωρόντας τους υφιστάμενους να προκαλούμε την οργή τους, ενώ θέλουμε να τους διαφύσουμε, ούτω πάλι να τους συγκρατούμε να γίνονται ασέβητοι, με την απειροχρησία το ίδιο πρέπει να ενεργεί κανείς, προστιμώμενος για ανθρωπότητα ελευθέρου. Στα παιδιά αυτής της ηλικίας υπάρχουν παιχνίδια αυθόρμητα, τα οποία εφευρέθηκαν μόνο τους, όταν συγκρατούνται μεταξύ τους. Τα παιδιά από ηλικίας τριών έως έξι ετών θα πρέπει να αναγκαστούν να σπουδάσουν όπως και οι ενήλικες, αλλά να μην παύουν, και οι παρ-

Στην παλαιά που παίζουν με σφαιλάκι από ερυθρόχρωμο σπινθηροπλάστικο. 5ος αιώνας π.Χ. (Εθνικό Μουσείο Τέχνης και Αρχαίολογίας, Βελγίου)

2. Η θέση του αγοριού

Σκηνή από δωδεκάμοια μουσαίω (αριστερά) και γιορτή (αριστερά) ο δάσκαλος στο κέντρο κρατάει στα χέρια τον «μαθητή» και κεντρίζει, ενώ ο μαθητής στέπει άδελφο μαρούσι του δούλου ο παιδαγωγός καθισμένος παρακολουθεί περιμένοντας να τελειώσει το μάθημα.
(Αρχαίο του 5ου αι. π.Χ. του Αθηναίου αγρογράφου Λοφίου)
Αρχαιολογικό Μουσείο Βερολίνου

α. Γενική αγωγή

Η αγωγή των παιδιών στην αρχαία Αθήνα – όπως είδαμε – ήταν κοινή για τα αγόρια και τα κορίτσια μέχρι την ηλικία των έξι ετών. Αργότερα, διαχωρίζονται και τα δύο φύλα δρώντας διαφορετική εκπαίδευση, σύμφωνα με διαφορετικούς πόρους και επιδιώκοντας σε διαφορετικές αγωγίες. Η εκπαίδευση και των δύο φύλων όμως ήταν παρόμοια τον γυναικείο και ανδρικό στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Τα αγόρια, συγκεκριμένα παραδίδονταν αρχικά στον παιδαγωγό – συνήθως ένα ισοραμμένο δούλο – που σπούδευε το παιδί στο σχολείο, στο γυμναστήριο ή στον περίπατο και τον κρατούσε τα βιβλία, τη λύρα και τα άλλα σχολικά αντικείμενα. Στο σχολείο τα βασικά μαθήματα

ήταν τρία: γράμματα που δίδασκε ο γραμματικός, μουσική που δίδασκε ο παιδαγωγός και γυμναστική που δίδασκε ο παιδαγωγός. Δεν έλειπε όμως και η αριθμητική, η γεωμετρία, η χρονογραφία και η χειροτεχνία. Τελικός στόχος της αγωγής ήταν η καλή και ηθική συμπεριφορά. Το επίσημο κείμενο από το διάλογο "Πρωταγόρας" του Πλάτωνα, όπου ο Πρωταγόρας εκθέτει στο Σωκράτη τον τρόπο που οι γονείς εκπαιδεύουν τα παιδιά τους, το ακολουθεί.

Οι Αθηναίοι αρχίζοντας από τότε που τα παιδιά τους είναι μικρά και τα δίδασκουν και τα συμβουλεύουν. Από τη στιγμή κιόλας που το παιδί καταλαβαίνει τι του λένε, και η πατριώτα και η μητέρα και ο παιδαγωγός και ο πατέρας ακόμη παίζουν για τούτο: με ποιο τρόπο το παιδί θα γίνει αγαθήσαστο: έτσι, το δίδασκουν και του εξηγούν ότι το ένα είναι δίκαιο το άλλο άδικο, το ένα ορθό το άλλο άσχημο, το ένα όμοιο το άλλο ασπίο – και τα πρώτα να τα κάνουν, τα δεύτερα να μην τα κάνουν. Και το παιδί υπακούει με τη θέλησή του, πάλι καλά: επιβάλλω, αν βέβαια που στραβώσει και μαυτινιάσει, το αυτί μου με φοβόταν και ξυλιές. Αργότερα το στέλνουν στο δασκάλο, που τον παραγγέλνουν να δώσει πολύ περισσότερη προσοχή στην καλή αγωγή του παιδιού παρά στα γράμματα και την τέχνη της λύρας. Με τη σειρά τους οι δάσκαλοι γ' αντί φροντίζουν. Και όταν για τα παιδιά μόνον γράμματα και είναι σε θέση να καταλαβαίνουν τα δύο γλώσσων γράμματα – όπως τότε τα λένε – οι δάσκαλοι να δώσουν όρθια από τη θέση τους να διαβάζουν ποιήματα καλών ποιητών επιβαλλόντως τους να τα

βοηθά, και να μην ανεκρίζονται να δύνανται δειλά στους πολεμούς και στις άλλες πράξεις, επειδή το οίκμα τους τους προδίδει.
Πλάτων, Πρωταγόρας, 325C – 326C
Μίτσο Η. Σπυριδοπούλου

Διαερεύνηση κειμένου

1. Εντοπίστε στο κείμενο τα στοιχεία που αναφέρονται στην ευαγωγή σχετικά με την εκπαίδευση των νέων στην Αθήνα και συμπληρώστε τα με τις πληροφορίες του Πρωταγόρα.
2. Περιγράψτε τον τύπο του ποδή που προβάλλει μέσα από το κείμενο. Σφηρίστε αν αυτές ο τύπος ποδή είναι σύγχρονος και γιατί.

Θέματα μελέτης και άσκησης

1. Το κείμενο της ενότητας είναι οργανωμένο σε άτυπη παράγραφο. Εντοπίστε: α) τη θεματική πρόταση, β) τις λεκτομέριες, γ) τα σχήματα που ομιλητής και, τέλος, παρουσιάστε σε μια ή δύο παραγράφους τις δικές σας απόψεις για τα σχήματα αυτά.
2. Στόχος της αγωγής των Αθηναίων ήταν ο "καλός κίχθος" πολήτης, δηλαδή, ο καλλιεργημένος πνευματικά και σωματικά. Ποια σχέση έχει το σόμιο με το πνεύμα σύμφωνα με το κείμενο; Είναι πιο από τα δύο θεωρείται υγιεινότερο όπλο του ανθρώπου; Αιτιολογήστε την άποψή σας.
3. Στη συνέχεια του κειμένου ο Πρωταγόρας προσθέτει τα επόμενα. Διαβάστε το κείμενο και σχολιάστε την άποψη αυτή με βάση τη σημερινή πραγματικότητα.

Όλα αυτά τα κάνουν με το παραπάνω εκείνοι που έχουν στη διάθεσή τους περισσότερα μισά και τα περισσότερα μέλη τα λιπιδόντα οι πιο πλούσιοι, άρατοι λιπιδόντα για πρώτη – πρώτη απ' τα παιδιά της ηλικίας τους αρχίζουν να παίζουν στο σχολείο και σωματικών τις αποδείξεις χρόνια αργότερα από τους άλλους.
Πλάτων, Πρωταγόρας, 326C
Μετσίνο Η. Σπυριδοπούλου

4. Τα σχολικά αντικείμενα που αναφέρονται στην εισήγηση (σελ. 17) ήταν τα εξής: ο γραμματικός (= πλούσιος ολιγήμενη με κερδί, πάνω στην οποία ο μαθητής γράφονταν τα γράμματα), ο στίλιος ή το γραμμοειδί ή ο κάλιος (= γραμμάδα από μέταλλο ή κόκαλο, μιστήρι από τη μια πλευρά για να χιμαρίζει γράμματα στο γραμματικό και πλατύ από την άλλη για να ορθώνει), ο άβας (= μικρή κιάκα για την αριθμητική, το αριθμητικό πάτητο, διπλότυπο, παραγγαλι (= διάφορα είδη χαρμολί, που παράγονταν από ένα μισδί και φουλάσσονταν σε θήκη), το μελίον (= υψώ από μασητή χρωματική ουσία για γράμματα, το μελίον), η πεδίς (= δοχείο με σέπασμα για το μελίον). Μελετήστε τα και σχολιάστε τα σε σχέση με τα σημερινά.

β. Σωματική αγωγή

Στην αρχαία Αθήνα, όπου τα αγόρια συγκαταλέγονταν το 18ο έτος της ηλικίας τους και τα κορίτσια το 14ο, αναγκάζονταν έρχομαι και σε επίσημη γιορτή, τα Απαστήρια καταναγκάζονταν στους ληθαργικούς καταλόγους των δίδων τους. Από την ηλικία εκείνη για τα αγόρια έρχετο η αρχή της σπείρας, δηλαδή η διάδοση σωματικής θηρίας και άσκησης, σύμφωνα που επιστραφίζονταν με όμοιο όμοιο στον ναύ της Αργεΐου.

μήνας τους να τα εκπαιδεύουν, για να διατηρούν την τάξη και να αποτρέπουν την ανειδίκευτο. Από πενήντα τα έξι χρόνια, θα χροιάσαν τα δύο φύλα και από έβδομο και πέρα θα μένονταν τα αγόρια με τα αγόρια και τα κορίτσια με τα κορίτσια και θα στραφόνταν και τα μιν και τα δε σε σωματικές ασκήσεις με το φύλο τους. Τα αγόρια θα μένονταν εκπαιδευμένα, τόσο και σωματικά. Για τα κορίτσια, αν συμπεριφέρονταν θα τους δίδονταν να είναι κερδέματα, τα κερδέματα θεωρητικά.
Θα εκπαιδεύονταν ιδιαίτερα στη χρήση των όπλων.
Πλάτων, "Νόμοι", 2.793 B-794 A
Μίτσο Η. Σπυριδοπούλου
(Με μικρές αλλαγές)

Διαερεύνηση κειμένου

1. Ποιος είναι η κοινή σχέση αγόριων και κοριτσιών που προσέγει ο Πλάτων και με ποιο στόχο γίνεται;
2. Από ποιη φύλα και πόες προτείνει ο συγγραφέας να διαχωροποιείται η αγωγή των δύο φύλων;
3. Αναλύστε με τους σημειωτές στις τη γνώμη σας για την αγωγή αυτή.
4. Στο κείμενο αναφέρεται ο όρος "αυθόρμητο παιχνίδι". Τι σημαίνει; Ποιες προσωπικές αναζητήσεις σας προκαλεί;

Θέματα μελέτης και άσκησης

- Επιχειρηματολογήστε, γραπτώς ή προφορικά στα επόμενα ερωτήματα:
- α) Η αγωγή των παιδιών στην Αθήνα μοιάζει με φησίτες ποιέτες με φιλελεύθερο και δημοκρατικό ήθος; Γιατί;
 - β) Το λέγόμενο αυθόρμητο παιχνίδι βοηθάει στη δημοκρατική φησιώτα και στην κοινωνική συμμετοχή του παιδιού; Γιατί;

μαθαίνουν απ' έβα. Μετα στα ποιήματα αυτά βρίσκω κανείς ένα αυθόρμητο συμβόλιος κι ένα αυθόρμητο ήθος και παιδικότητα και ήθος για τους νέους ανθρώπους του παλιού καινού για να τους εμπέρι για το παιδί και να τους βοηθήσει να τα καταλάβει και τους μαθαίνει. Απ' τη μεριά τους πάλι οι δάσκαλοι της λύρας κάτι παρόμοιο κάνουν, δηλαδή κάνουν ότι μπορούν, για να γίνουν οι νέοι φησιώτα και να μην κάνουν κανένα κακό: κοντά σ' αυτά, αφού τους μάθουν την τέχνη της λύρας, στη συνέχεια τους δίδασκουν ποιήματα άλλων καλών ποιητών, διαφορετικών από τους αρχαίους μενους – των λυρικών ποιητών – ταυρίζοντας τη μουσική τους στη φησιώ της λύρας: έτσι, υποχρεώνουν τους ηθικούς και τις ομιλιές να συγγενέρον με την ψυχή του παιδιού, ώστε να γίνει και πιο ήμερο και πιο χρήσιμο στα λόγια και στις ενέργειές του, με το να ποισεί με το ηθικό και την ομιλία. Λοιπόν αν να μην έβρισκαν όλα αυτά, τα στέλνουν ακόμα και στους γυμναστές, για να κάνουν καμιά δυνατότερο, κι έτσι το μολό τους το φησιώτα να έχει

Στη σκηνή αυτή ο δάσκαλος καθισμένος κρατάει ανοιχτό ένα κείμενο και μεροσφύ το όρθιο ο μαθητής απασφύει απ' έβα. Αριστερά στήνει με δωδεκάμοια μουσαίω και δειλά ο παιδαγωγός παρακολουθεί.
(Αρχαίο του 5ου αι. π.Χ. του Αθηναίου αγρογράφου Λοφίου)
Αρχαιολογικό Μουσείο Βερολίνου

που ήταν στα βίρεια της Λακωνίας. Ο άρχος αποδέχεται στο Σόλων. Σ' αυτόν σφαιλάκι ο εφησός Λακωνίας (390-325 π. Χ. περίπου), όπου εκμωνεί το λόγο του Κατά Λακωνίας στον οποίο καταγγέλει τον Αθηναίο πάλι Λακωνική για έλξη προδοσία της πατρίδας του. Χαρακτηριστικό το κείμενο που έγραψε ως επιγραφή, για να αποδείξει ότι ο καταγγελλόμενος, που δεν τήρησε τον όμοιο που έδωσε στην πατρίδα, είναι επιδοτός, άρα καταδικαστός. Άς τον παραπολιτεύησαστε.

Τα όμοια των Αθηναίων σφαιλάκι: θάρακος, έθρος, κέρσος με δικαλό λόφο και αουάδα. Παράσταση σε ερυθρόχρωμο σφαιλάκι.
Πλάτων, Μουσείο Λοφίου.

Δε θα ντροπιάσει τα ισρά τα όμοια ούτε σ' υψώσαστε μέσα στη μάχη μοναχό το σωματικό μιν μ' όμοια βρεθεί: μιν μόνος μου και με πολλούς ενάντια για τ' άρα και τα ισρά θα ποισώ γενναία. Και την πατρίδα πιο ισχυρή του ωφεία και πιο μεγάλη απ' ό,τι παίρνω σήμερα θα την παραδώσω.

μήνες της να τα επιβλέπων, για να διατηρούν την τάξη και να αποτρέψουν την ανυπακοή. Αφού περάσουν τα έξι χρόνια, θα χωρίσει τα δύο φίλια και από τότε και πέρα θα μένουν τα αγόρια με τα αγόρια και τα κορίτσια με τα κορίτσια και θα σπουδάζουν και να μεν και τα δε σε ασκήσεις γυμναστικής με το φίλο τους. Τα αγόρια θα μάθουν ιατρική, τέχνη και οργάνωση. Για τα κορίτσια, αν συμφορήσει, θα τους διδάξουν τα ίδια πράγματα, τουλάχιστον θεωρητικά.

Θα επιμελούν ιδιαίτερα στη χρήση του όπλου.

Πλάτων, "Νόμος", Σ. 793 B-794 A
Μετφρ. Ν. Φώκας
(Με μικρές αλλαγές)

Διαεργνητή κείμενο

- 1. Ποια είναι η κυνή εργασία αγοριών και κοριτσιών που προτείνει ο Πλάτων και με ποιο στόχο γίνεται;
2. Από ποια ηλικία και πώς προτείνει ο συγγραφέας να διαπαιδαγωγείται η εραγωγή των δύο φίλων;
3. Ανταλλάξτε με τους συμμαθητές σας τη γνώμη σας για την εραγωγή αυτή.
4. Στο κείμενο αναφέρεται ο όρος "αυθάδημα παιχνίδι". Τι σημαίνει; Ποιες προσωπικές αναμνήσεις σας προκαλεί;

Θέματα μελέτης και άσκησης

Επιχειρηματολογήστε, γραπτώς ή προφορικά στα επόμενα σημεία:

- α) Η εραγωγή των παιδιών στην Αθήνα μπορεί να επιφέρει πολιτές με φιλόκελερο και δημοκρατικό ήθος. Γιατί;
β) Το λεγόμενο αυθάδημα παιχνίδι βοηθάει στη δημοκρατική φρονιμία και στην κοινωνική συμμετοχή του παιδιού. Γιατί;

ήπιος μέσα στην τάξη της σκέψης σας για την υποκριτή εξέλιξη της ηλικίας μας.

Ού καταστραφούν όλα τα έρα, ούδ' εργαταίεργον τόν παραστάτη, όντ εν στοργήν αμινό δέ και έαίε έρων και δόξαν και μόνος και μετά πολλών, την πατρίδα δέ όσα έλασσο παραδοσο, πλείο δέ και όρειο όσος έν παραδόξω, και έπρωςου τόν δει κρινόντων, και τούς θεούς τούς ιδιονόμους πείσονται και ούσων έν άλλου, το πλός ιδόντηα όμοφρόνος, και έν τις άναβη τούς θεούς ή ή μη ήθηα, ούδ έπαίρενα, αμινό δέ και μόνος και μετά πολλών, και έρα ό τά πάτρια τιμήα. Τότερος τοίτων 'Αγάλαρος, Έναίλιος, Ζεύς, Αΐξιο, Θεάλλο, Ήγεμόν.

Αναλόγως, Κατά Ανακράτους, 77

- 2. Διαβάστε τον ήρω τον στρατιωτών σήμερα (ορκωμοσία νεοσυλλέκτων) και συγκρίνετέ τον με τον ήρω των Αθηναίων εφήρων. Γνωρίζετε άλλες ορκωμοσίες σήμερα;

Ορκωμοσία να φυλάττω πάντα εις την πατρίδα, υπακούω εις το Σύνταγμα, εις τους νόμους και τα ψηφίσματα του Κρίτους. Υποπαύην εις τους ανωτέρους μου. Να εκπαιδευθώ με πίστη και αφοσίωση, μέχρι της τελευταίας ρουθίδος του αίματός μου, τα σημάδια. Να μην τα εγκαταλείνω, μηδέ να αποκηρύξω ποτέ α'α' εαυτόν. Να φυλάττω δε στήθεώς τους στρατιωτικούς νόμους και να διώγω εν γένει ως πιστός και φυλάμιος στρατιωτής.

3. Η θέση του κοριτσιού

Στον κρηφόραφορο από Ακρόπολη (περ. 480 π.Χ.) από την Αθήνα, εικονίζεται η Αθηνά να έρα σφαιρά την ασπίδα και να κρατάει έρωνα γραφή. Η ασπίδα κρατάει το σφαιράκι και την σφαιρά που έραφον για τα γράμματά θεού και ανθρώτου. Μίνετος Κρητικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Τα κορίτσια - όπως ήδη προαναφέθηκε - εκπαιδεύονταν χωριστά από τα αγόρια από τα έξι ως τα δεκατέσσερα έτη τους, κυρίως εντός του οίκου και με οσοδήποτε δημοσιον για τους οικοδέσποτες ικανής να διεκρίνει τα του οίκου της και να γίνει μια ολοκληρωμένη σφίρως και μητέρα. Οι ορόντες της έφηβης ηλικια προεργάζοντο στο σπίτι της, όπου αναλαμβάνουν την εραγωγή ή μητέρα ή η πατριόνα ή και ο ύιο μαζή. Αυτό όμως δεν εμπόδιζε παράλληλα με την εββασηση στο νοικιαστικό (μαγειρική, πλόνιο, υφαντική) να μαθαίνονταν τα ίδια σφάδων και με αγόρια όγ, βέβαια, στην ίδια έκταση και ένταση. Έκπαιξ από ανδρική...

ση, γραφή και μουσική, έπιπλέον λέγες θεσηματικές και μυθολογικές γνώσεις και, ασήμ, μάθων να κόνουν λογαριασμούς και να απεργάζοντο διάφορα επιπλά και λογικά πομήτια. Το περιχρήμενο αυτό της εκπαιδευτικής ορειόταν στο ότι οι αθηναίοι θεωρούσαν πως η διοίκηση του οίκου, δηλαδή η οικονομία, με άλλα λόγια η ορθή κατανομή και διαχείριση όλων όσα έχουν σχέση με τον οίκο, δεν ήταν νοητή χωρίς γνώση σταθευόδους αριθμητικής, ανάρρωσης και γραφής και, τέλος, χωρίς, έστω λιγοστό, ανθρωπιστική καλλιέργεια μέσα από την ποήση και τη μουσική, πράγματα που οδηγούσαν στη "σοφροσύνη", το ιδεώδες για την Αθηναία γυναίκα.

Το έργο του Σενωκράτη Οικονομικός είναι ένας διάλογος ανάμεσα στο Σενωκράτη και τον Σκριαφίλο, στον οποίο περιλαμβάνεται ένας δεύτερος διάλογος με το Σωκράτη και τον Ισχυράγο, αναφερόμενος στον τρόπο διαίτησης και οίκου μεγάλα μέρη του αναφέρεται στην εραγωγή του νεαρού και της νέας γυναίκας. Σ' αυτό ένας από τους συμμαθητές, ο Ισχυράγος, αναπτύσσει στο Σωκράτη πως διδάξει τη νεαρή ούλιγγά του να διοικεί το σπίτι τους. Ας επιχειρηματολογήσουμε κάποια υποστηρίγματα:

I.

Σωκράτης: Αλλά θα ήθελα αυτό ακόμα να μάθω από εσένα: επί ο ίδιος έδωσες τη γνώμια σου ένα όσος έραξε να είναι, ή, όταν την πήρες από τον πατέρα και τη μητέρα της, γνώριζε να τακτοποιεί τα πράγματα όσος έραξε;

Ισχυράγος: Τι μορφή να γνωρίζεις, Σωκράτη, όταν την πήρα στο σπίτι; Ήταν μόλις δεκαέξι έτος, όταν ήθε ο σπίτι μου: μέχρι τότε ζούσε κάτω από αυστηρή επίβλεψη: έραπε να βλέπει όσα λιγότερα γίνονταν, να ακούει τα λήρητα, να ρωτάει τα λιγότερα. Δεν σου φαίνεται αραστό το ότι, όταν ήθε ο' εμένα, γνώριζε μόνο να παίξει το μαλλή και να φτιάχνει παγωτά και να μαθαίνει τη δουλειά στις νηφίρες; Όταν ήθε, Σωκράτη, γνώριζε καλά να είναι εργατική, γιατί

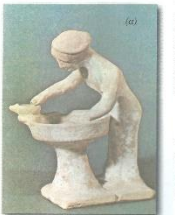

Η ζωή μέσα στο σπίτι των Αθηναίων γυναικών και κοριτσιών ήταν οργανωμένη στο νοικοκυφό. Στο κρηφόραφορο από Ακρόπολη διαφαίνεται αραφώς μια περιποιημένη κρηφόραφορο, στη μέση μια κολωνοτήρα και κολωνοτήρα γυναικεία που γράφει, ενώ στην άκρη δεξιά μια γυναίκα που κρατάει πλόνιο για κέντημα. Παρίσι, Μουσείο Λούβρου

αυτό, κατά τη γνώμη μου, είναι πολύ σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής αράξης και γενναίας.

Σενωκράτη, Οικονομικός VI 4-6
Μετφρ. Α. Παπανικολάου

Διαεργνητή κείμενο

Μέσα στις αραφές της οικιακής εκπαιδευτικής αράξης ήταν να οίκου (α, α) και τα έρωνα σφαιρόντες ένα ο μέλη της γυναικείας αραφής. Παι με σφαιρά και άλλος όσος κόνους των γυναικών που γράφονταν (α, β). Τα σφαιρά από τον 3ο αι. π.Χ. από τη Ρωσία είναι ενδεικτικά. (Αρχαιολογικό Μουσείο Βερολίνου)

- 1. Ο Ισχυράγος επιχειρηματολογεί επιχειρηματικά τα στοιχεία της εκπαιδευτικής του κρηφόρας στην αραφία Αθήνα. Που είναι αυτή;
2. Τα στοιχεία αυτά θεωρούνται επαρκή για τη σφίρωση γυναικεία; Αιτιολογήστε την άποψή σας.

II.

Οι ασκήσεις που Ισχυράγος επιχειρεί τις ουνήθειες όσος και μέσο ανθρώπων της αραφής. Όμως ο Σωκράτης σε μια άλλη αποστοφή του διαλόγου με τον άλλο συμμαθητή του, τον Κρηφόρα, επιχειρεί μια νέα άποψη ως την περιουσιακή αραφία.

Σωκράτης: Όταν την παντρεύτηκες, ήταν μια νεαρή κοπέλα που είχε δει και είχε ακούσει όσα το δυνατόν λιγότερα; Κρηφόρατος: Ναι. Σωκράτης: Θα ήταν λοιπόν περιουσιακή κρηφόρα αν γνώριζε να λέει και να κάνει το οσάο, παρά αν είναι λιγότερο... Εγώ νομίζω ότι η γυναίκα που είναι καλή σφίρως για το σπίτι είναι έξιτο σημαντικό με τον άνδρα για το αγαθά.

Διαεργνητή κείμενο

- 1. α) Ποια είναι η γνώμη του Σωκράτη για την εραγωγή των κοριτσιών; β) Τι νομίζετε ότι εννοεί με τη φράση για το αγαθά; γ) Ποια γνώμη του Σωκράτη απορρέει από το κείμενο για την ολοκληρωμένη προσοπισότητα της γυναικείας;
2. Πώς οριοθετούνται το περιχρήμενο της εραγωγής οι επιμελείς Αθηναίοι γονείς, ώστε τα κορίτσια τους να ποήσουν μια όσα γίνεται πιο ολοκληρωμένη παιδεία; Αναπτύξτε έρωτος υπόψη σας όλες τις σχετικά πληροφώρες που κείμενο σας.

Θέματα μελέτης και άσκησης

- 1. Σηκηνωθήστε όμα τα ονόματα θεών και ανθρώπων που αναφέρονται στην ενότητα.
2. Οργανώστε ένα διάλογο ονόματι ο' έναν παιδαγωγό και μια πατριόνα με θέμα τη ζωή μιας μέρας με τα παιδιά.

Η αραφία (ααααα) ήταν μια από τις αραφικές ασκήσεις των κοριτσιών στην Αθήνα, όσος φαίνεται από αυτό το αααο σφαιρά του 3ου αι. π.Χ. Βερολίνο, Αρχαιολογικό Μουσείο.

μήνες της να τα επιβλέπων, για να διατηρούν την τάξη και να αποτρέψουν την ανυπακοή. Αφού περάσουν τα έξι χρόνια, θα χωρίσουν τα δύο φίλια και από τότε και πέρα θα μένουν τα αγόρια με τα αγόρια και τα κορίτσια με τα κορίτσια και θα σπουδάζουν και να μεν και τα δε σε ασκήσεις γυμναστικής με το φίλο τους. Τα αγόρια θα μάθουν ιατρική, τέχνη και οργάνωση. Για τα κορίτσια, αν συμφορήσει, θα τους διδάξουν τα ίδια πράγματα, τουλάχιστον θεωρητικά.

Θα επιμελούν ιδιαίτερα στη χρήση του όπλου.
Πλάτων, "Νόμος", Σ. 793 B-794 A
Μετφρ. Ν. Φώκας
(Με μικρές αλλαγές)

Διαεργνητή κείμενο

- 1. Ποια είναι η κυνή εργασία αγοριών και κοριτσιών που προτείνει ο Πλάτων και με ποιο στόχο γίνεται;
2. Από ποια ηλικία και πώς προτείνει ο συγγραφέας να διαπαιδαγωγείται η εραγωγή των δύο φίλων;
3. Ανταλλάξτε με τους συμμαθητές σας τη γνώμη σας για την εραγωγή αυτή.
4. Στο κείμενο αναφέρεται ο όρος "αυθάδημα παιχνίδι". Τι σημαίνει; Ποιες προσωπικές αναμνήσεις σας προκαλεί;

Θέματα μελέτης και άσκησης

Επιχειρηματολογήστε, γραπτώς ή προφορικά στα επόμενα σημεία:

- α) Η εραγωγή των παιδιών στην Αθήνα μπορεί να επιφέρει πολιτές με φιλόκελερο και δημοκρατικό ήθος. Γιατί;
β) Το λεγόμενο αυθάδημα παιχνίδι βοηθάει στη δημοκρατική φρονιμία και στην κοινωνική συμμετοχή του παιδιού. Γιατί;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Ελλ. ταινία [Λατέρνα φτώχεια και φιλότιμο](#) 1955

Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω

Στίχοι: Αλέκος Σακελλάριος & Χρήστος Γιαννακόπουλος
Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις

Το σατράπη εμένα μη μου παριστάνεις
γιατί όσο αν σ' εκτιμώ κι αν σ' αγαπώ
σαν γλεντώ δεν θέλω έλεγχο να κάνεις
σ' ό,τι πιω, σ' ό,τι χορέψω, σ' ό,τι πω.

Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω
και θα πω και μια κουβέντα παραπάνω.

Απ' τη σούρα μου τη μύτη μου δε βλέπω
μα γλεντάω δίχως να παρεκτραπώ
και γί' αυτό ελέγχους δε σου επιτρέπω
σ' ό,τι πιω, σ' ό,τι χορέψω, σ' ό,τι πω.

Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω
και θα πιω και δυο ποτήρια παραπάνω.

Πάρ' το απόφαση πως δεν σου πέφτει ο λόγος
η γυναίκα πρέπει να 'ναι πάντα υπό
και υποτάξου και εξηγήσου αναλόγως
σ' ό,τι πιω, σ' ό,τι χορέψω, σ' ό,τι πω.

Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω
και θα ρίξω και μια βόλτα παραπάνω.

Ελλ. ταινία [Γοργόνες και μάγκες](#) 1968

Ο άνδρας που θα παντρευτώ

Στίχοι: Λευτέρης Παπαδόπουλος
Μουσική: Μίμης Πλέσσας

Ο άνδρας που θα παντρευτώ
θα είναι από σόι
σκληρό κολάρο θα φορεί
μ' ολόχρυσο ρολόι.
Θα είναι όμορφος πολύ
θα βάζει και κολόνια.

και θα μ' αφήνει να γυρνώ
κι εγώ με παντελόνια.

Μια παντελωνού περνάει
το νησί δε συχωρνάει
τα κακά της χάλια τήρα
Ε ρε, να `χα μια ζωστήρα.

Ο άνδρας που θα παντρευτώ
θα έχει φίνους τρόπους
θα κάνει πάντα συντροφιά
με πλούσιους ανθρώπους
Θα έχει αυτοκίνητο
και δε θα μου θυμώνει
όταν του λέω "δώσε μου
λιγάκι το τιμόνι".

Αυτοκίνητο περνάει
το νησί δε συχωρνάει
στο τιμόνι μια κοπέλα
στα βουνά δεν πάει η τρέλα.

Ο άνδρας που θα παντρευτώ
θα με κοιτάει στα μάτια
για κάθε τι που θα ζητώ
θα γίνεται κομμάτια.
Ευρώπες και Αμερικές
μαζί του θα γυρίζω
θα ντύνομαι σαν μανεκέν
θα πίνω, θα καπνίζω.

Για κοιτάτε ποια περνάει
το νησί δε συχωρνάει
τώρα ανάβει και τσιγάρο
Παναγιά μου θα κρεπάρω.

Ελλ. ταινία [Ο γίγας της Κυψέλης](#) 1968

[Ο Νικολάκης](#)

Στίχοι & Μουσική: Γιώργος Ζαμπέτας

Στο `πα Νικολάκη, στο ξανάπα
στο `πα Νικολάκη δε μ' ακούς
οι γυναίκες θέλουν, θέλουνε και φάτπα
για να μην μας λένε μαλακούς

Γυναίκες και μπουζούκια μοιάζουνε
το λένε του παππού μου τα τεφτέρια,
και τόνο και σκοπό αλλάζουνε
αν πέσουν στα κατάλληλα τα χέρια

Στο `πα Νικολάκη η γυναίκα
στο `πα Νικολάκη σοβαρά
καν' της το σκληρό και το γκιουλέκα
και θα στρώσει και θα σ' αγαπά

Γυναίκες και μπουζούκια μοιάζουνε
το λένε του παππού μου τα τεφτέρια,
και τόνο και σκοπό αλλάζουνε
αν πέσουν στα κατάλληλα τα χέρια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Η γυναίκα που ψηφίζει (1950)

Στίχοι: Κώστας Μάνεσης

Μουσική: Απόστολος Καλδάρας

Ο κόσμος άλλαξε και πάρτε το χαμπάρι
και η γυναίκα στο εξής θα κουμαντάρει.
Έρθε καιρός να φύγω πια απ' τη ρουτίνα
απ' του συζύγου τη σκλαβιά κι απ' την κουζίνα

Είμαι η γυναίκα η μοντέρνα, που ψηφίζω
γλεντώ στα κέντρα, πίνω ουίσκι και καπνίζω.
Στην εξουσία κανενός πια δεν ανήκω,
δεν έχει τώρα κάτσε-κάτσε, σήκω-σήκω

Στις εκλογές θα βάλω κάλπη στην Αθήνα
θα πάρω ψήφους και θα βγω και δημαρχίνα.
Στα υπουργεία με τουπέ θα μπαίνω μέσα
κι έτσι σε όλες τις δουλειές θα 'χω τα μέσα

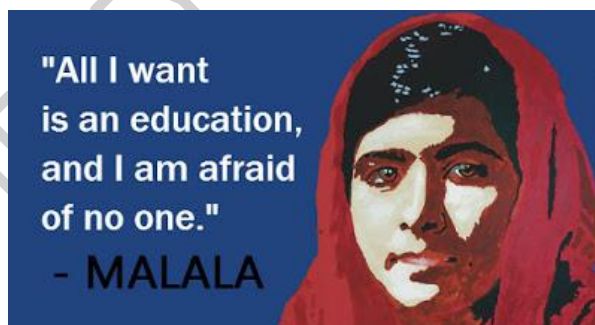
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Ένα παιδί, ένας δάσκαλος, ένα βιβλίο, ένα μολύβι...

Σήμερα όλοι ξέρουμε ότι η μόρφωση είναι θεμελιώδες δικαίωμά μας. Κι όχι μόνο στη Δύση· και το Ισλάμ μάς έχει παραχωρήσει αυτό το δικαίωμά μας. Το Ισλάμ ορίζει ότι όλα τα κορίτσια και όλα τα αγόρια πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο. Το γράφει και το Κοράνι – ο Θεός θέλει να έχουμε γνώση. Θέλει να ξέρουμε γιατί ο ουρανός είναι γαλάζιος, και τα μυστικά των ωκεανών και των άστρων. Ξέρω ότι πρόκειται για επίμοχθο αγώνα – στον κόσμο ζουν πενήντα εφτά εκατομμύρια παιδιά που δεν πηγαίνουν καν στο Δημοτικό, και τα τριάντα δύο εκατομμύρια από αυτά είναι κορίτσια. Δυστυχώς, η ίδια μου η χώρα, το Πακιστάν, κατέχει μία απ' τις χειρότερες θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη: 5,1 εκατομμύρια παιδιά δεν πηγαίνουν ούτε στο Δημοτικό, παρότι το Σύνταγμά μας αναφέρει ότι κάθε παιδί έχει δικαίωμα στη μόρφωση. Έχουμε ήδη σχεδόν πενήντα εκατομμύρια αναλφάβητους ενήλικες, τα δύο τρίτα των οποίων είναι γυναίκες, όπως η ίδια μου η μητέρα.

Κορίτσια εξακολουθούν να δολοφονούνται και σχολεία να ανατινάζονται. Τον Μάρτιο του 2012 επειδή έγινε επίθεση σε ένα σχολείο θηλέων στο Καράτσι, το οποίο είχαμε επισκεφτεί: Κάποιος έριξε βόμβα και μια χειροβομβίδα στο προαύλιο του σχολείου την ώρα που ξεκινούσε μια τελετή απονομής βραβείων.

Γιουσαφζάι, Μαλάλα (2013), Με λένε Μαλάλα, Αθήνα: Πατάκης, σ. 392-393.

Η [ομιλία της 16χρονης Μαλάλα Γιουσαφζάι](#) στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ τον Ιούλιο του 2013

Στις 12 Ιουλίου 2013, την ημέρα που γιόρταζε τα δέκατα έκτα γενέθλιά της, η Μαλάλα Γιουσαφζάι, το νεαρό κορίτσι από το Πακιστάν, που ακριβώς εννιά μήνες νωρίτερα είχε δεχτεί επίθεση από Ταλιμπάν, απλά και μόνο επειδή ήταν ένα κορίτσι, που διεκδικούσε το δικαίωμα της στη μόρφωση, εμφανίστηκε στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, όπου έκανε την πρώτη της δημόσια εμφάνιση μετά το περιστατικό εκείνο.

Η εκδήλωση είχε ονομαστεί τιμητικά "Ημέρα της Μαλάλα", όμως η 16χρονη ακτιβίστρια δεν περιορίστηκε ν' αναφερθεί στην προσωπική της εμπειρία, αλλά έδωσε έμφαση στην μετ' επιτάσεως προβολή του κυρίαρχου στόχου της, δηλαδή στην προώθηση και κατοχύρωση του δικαιώματος όλων των παιδιών - χωρίς διακρίσεις - στην εκπαίδευση, αυτό που στο δυτικό κόσμο θεωρείται όχι απλά αυτονόητο, αλλά και αποτελεί αιτία για.. γκρίνιες από πολλά παιδιά, συνομήλικα της Μαλάλα, που δεν έχουν μάθει να εκτιμούν το πραγματικό νόημα της εκπαίδευσης και των δυνατοτήτων που αποκτούν μέσω αυτής, αντιμετωπίζοντας την ως "αγγαρεία" - από τα μειονεκτήματα της ευμάρειας. Πέρα και πάνω απ' όλα, εντυπωσιακός ήταν ο τρόπος που η Μαλάλα αναφέρθηκε στους ανθρώπους που της επιτέθηκαν - και που εξακολουθούν να την απειλούν ακόμη και σήμερα, μετά την ανακοίνωση ότι θα της απονεμηθεί το Νόμπελ Ειρήνης 2014. (από κοινού με τον Ινδό Καϊλάς Σατιαρτί, που επίσης δραστηριοποιείται ενεργά στον αγώνα για τα δικαιώματα των παιδιών). Χωρίς ίχνος εκδικητικής διάθεσης, η 16χρονη Μαλάλα ξεκαθάριζε ότι "Ακόμη κι αν υπάρχει ένα όπλο στο χέρι μου και αυτός στέκεται μπροστά μου, δεν θα τον πυροβολούσα", ενώ ευχόταν να ευοδωθεί ο αγώνας της, που περιλαμβάνει και τα παιδιά των διωκτών της. Αυτή ήταν η ομιλία που εκφώνησε στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 12 Ιουλίου 2013:

Στο όνομα του Θεού, του πλέον Αγαθοεργούς, του πλέον Ελεήμονα.

Αξιότιμε Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ κ. Μπαν Κι-Μουν,

Σεβαστέ Πρόεδρε της Γενικής Συνέλευσης Βουκ Τζέρεμικ

Αξιότιμε πληρεξούσιε του ΟΗΕ για την Παγκόσμια Εκπαίδευση κ. Γκόρντον Μπράουν,

Σεβαστοί πρεσβύτεροι και αγαπητά μου αδέρφια·

Σήμερα, είναι τιμή για μένα να μιλάω ξανά ύστερα από πολύ καιρό. Το να βρίσκομαι εδώ με τόσο αξιοσέβαστους ανθρώπους είναι μια μεγάλη στιγμή της ζωής μου.

Δεν ξέρω πού να ξεκινήσω την ομιλία μου. Δεν ξέρω τι οι άνθρωποι περιμένουν από μένα να πω. Όμως πρώτα απ' όλα, ευχαριστώ το Θεό, για τον οποίο είμαστε όλοι ίσοι και ευχαριστώ κάθε άτομο, που προσευχήθηκε για τη γρήγορη ανάρρωσή μου και για μια νέα ζωή. Δεν μπορώ να πιστέψω πόση αγάπη μου έχουν δείξει οι άνθρωποι. Έχω λάβει χιλιάδες ευχετήριες κάρτες και δώρα απ' όλον τον κόσμο. Τους ευχαριστώ όλους. Ευχαριστώ τα παιδιά, οι αθώες λέξεις των οποίων μου έχουν δώσει κουράγιο. Ευχαριστώ τους μεγαλύτερους, οι προσευχές των οποίων με ενδυνάμωσαν. [...]

Αγαπητοί φίλοι, σήμερα επικεντρώνω στα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών για μόρφωση, επειδή υποφέρουν περισσότερο. Υπήρχε μια εποχή, όταν οι γυναίκες, κοινωνικές ακτιβίστριες ζήτησαν από τους άνδρες να βγουν μπροστά για τα δικαιώματά τους. Όμως, αυτήν

τη φορά, θα το κάνουμε μόνες μας. Δεν λέω στους άνδρες να κάνουν ένα βήμα μακριά από το να μιλήσουν για τα δικαιώματα των γυναικών, αλλά περισσότερο επικεντρώνω στο να είναι οι γυναίκες ανεξάρτητες να πολεμήσουν μόνες τους.

Αγαπητά αδέρφια, τώρα είναι η ώρα να μιλήσουμε. Έτσι σήμερα, καλούμε τους παγκόσμιους ηγέτες ν' αλλάξουν τις στρατηγικές τους χάρη της ειρήνης και της ευημερίας. Ζητούμε από τους παγκόσμιους ηγέτες ότι όλες οι ειρηνευτικές συμφωνίες πρέπει να προστατεύουν τα δικαιώματα των γυναικών και των παιδιών. Μια συμφωνία που θα πηγαίνει ενάντια στην αξιοπρέπεια των γυναικών και στα δικαιώματά τους είναι μη αποδεκτή. Καλούμε τις κυβερνήσεις να διασφαλίσουν την δωρεάν υποχρεωτική εκπαίδευση για κάθε παιδί στον κόσμο. Καλούμε τις κυβερνήσεις να πολεμήσουν εναντίον της τρομοκρατίας και της βίας, να προστατέψουν τα παιδιά από τη βία και τις πληγές. Καλούμε τα ανεπτυγμένα κράτη να υποστηρίξουν την επέκταση των μορφωτικών ευκαιριών για τα κορίτσια του αναπτυσσόμενου κόσμου. Καλούμε όλες τις κοινωνίες να είναι ανεκτικές - να απορρίπτουν την προκατάληψη, που βασίζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, στη θρησκεία ή στο φύλο. Να διασφαλίσουν την ελευθερία και την ισότητα για τις γυναίκες, ώστε αυτές να μπορέσουν να προχωρήσουν. Δεν μπορούμε όλοι να πετύχουμε, όταν οι μισοί από εμάς κρατούνται πίσω. Καλούμε τις αδερφές μας σ' όλο τον κόσμο να είναι γενναίες - να αγκαλιάσουν τη εσωτερική τους δύναμη και ν' αντιληφθούν όλη τους τη δυναμική.

Αγαπητά αδέρφια, θέλουμε σχολεία και μόρφωση για το λαμπρό μέλλον κάθε παιδιού. Θα συνεχίσουμε το ταξίδι μας στον προορισμό της ειρήνης και της μόρφωσης για όλους. Κανείς δεν μπορεί να μας σταματήσει. Θα μιλήσουμε για τα δικαιώματά μας και θα φέρουμε την αλλαγή μέσω της φωνής μας. Πρέπει να πιστέψουμε στη δύναμη και την ισχύ των λέξεών μας. Οι λέξεις μας μπορούν ν' αλλάξουν τον κόσμο. Επειδή είμαστε όλοι μαζί, ενωμένοι για το σκοπό της μόρφωσης. Και αν θέλουμε να επιτύχουμε το στόχο μας, τότε αφήστε μας να γίνουμε πιο δυνατοί με το όπλο της γνώσης και να θωρακίσουμε τους εαυτούς μας με ενότητα και σύμπραξη.

Αγαπητά αδέρφια, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι εκατομμύρια άνθρωποι υποφέρουν από φτώχεια, αδικία και άγνοια. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι εκατομμύρια παιδιά βρίσκονται εκτός σχολείων. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι τα αδέρφια μας περιμένουν ένα πιο λαμπρό, ειρηνικό μέλλον. Επομένως, αφήστε μας να διεξάγουμε έναν παγκόσμιο αγώνα κατά της αγραμματοσύνης, της φτώχειας και της τρομοκρατίας και αφήστε μας να διαλέξουμε τα βιβλία και τα μολύβια μας. Αυτά είναι τα πιο ισχυρά όπλα.

Ένα παιδί, ένας δάσκαλος, ένα μολύβι και ένα βιβλίο μπορούν ν' αλλάξουν τον κόσμο.
Η εκπαίδευση είναι η μόνη λύση. Πρώτα η εκπαίδευση.

Το πρωτότυπο κείμενο, όπως το βρήκα, εδώ: [A World At School | The text of Malala Yousafzai's speech at the United Nations](#)

Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία

- Γιουσαφζάι, Μαλάλα (2013), Με λένε Μαλάλα, Αθήνα: Πατάκης.
- Γρυντάκης, Γ. Δάλκος, Γ., Χόρτης, Α. (1998). *Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση στην Αρχαία Ελλάδα*, Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Δροσίνης, Γεώργιος (1995). *Ειδύλλια, Άπαντα Ποίηση (1888–1902)*, α' τόμος, επιμ. Γ. Παπακώστας, Αθήνα: Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1998). *«Εγώ ρατσιστής;!»*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- Η Εφημερίδα των Συντακτών, «Να αντικρούσουμε την αντίληψη ότι τα κορίτσια αξίζουν λιγότερο». Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/kosmos/125560_nantikroysoyme-tin-antilipsi-oti-ta-koritsia-axizoyn-ligotero (προσπελάστηκε Ιούλιος 2019).
- Καθημερινή εφημ. (2019). «Οι πρώτες επαναστάτριες και οι «σουφραζέτες» που άλλαξαν τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία». Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/1013614/gallery/epikairothta/kosmos/oi-prwtes-epanastatrides-kai-oi-soyfrazetes-poy-alla3an-th-8esh-ths-gynaikas-sthn-koinwnia> (προσπελάστηκε Ιούλιος 2019).
- Καραμπάγια Σπ. Μέλπω - Καραμπάγια, Σπ. Ντόλη (2001). *Αρχαία Ελλάδα – Ο τόπος και οι άνθρωποι*, Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Kenney, Annie (1947). *Memories of a Militant*, Λονδίνο.
- Λούβη, Ευαγγελία - Ξιφαράς, Χρ. Δημήτριος (2007). *Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ' Γυμνασίου* (Βιβλίο Εκπαιδευτικού). Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Μπουκάλας, Παντελής, στο ΕΠΙΚΑΙΡΟΣ ΛΟΓΟΣ 2. Αθήνα: Σαββάλας.
- Olympe de Gouges (1979). "Declaration of the Rights of Woman and Female Citizen", *Women in Revolutionary Paris, 1785-1795*, Levy D., Applewhite H., Johnson M., (επιμ.). Urbana: University of Illinois Press.
- Παπαδιαμάντης Αλέξανδρος, *Η Φόνισσα*. Αθήνα: Ελευθερουδάκη-Νικά.
- Σωτηρίου, Διδώ (1979). *Οι Επισκέπτες*. Αθήνα: Κέδρος.
- *Το Βήμα* εφημ., 15/12/2002, Ένθετο ΒΗΜΑ / ΙΣΤΟΡΙΑ, «Διακρίσεις σε βάρος των γυναικών». Ανακτήθηκε από:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C107/358/2413,9249/>

(προσπελάστηκε Ιούνιος 2019).

- **Χρονάκη, Ζώγια** (1996). «Η Ελληνίδα τον 19ο αιώνα», εφημ. *Καθημερινή*, Η γυναίκα στη Νεοελληνική Τέχνη, Επτά Ημέρες (6-10-1996).

ΕΥΗ ΣΥΡΙΓΓΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΔΡΟΣΙΑΣ

«Όπως είχε πει και ο Λασάλ, η πιο επαναστατική πράξη είναι
“να λες πάντα δυνατά την αλήθεια”».

Ρόζα Λούξεμπουργκ